

Trafikskadenämnden

Protokoll fört vid möte med Trafikskadenämndens råd den 25 september 2023

Närvarande

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Övriga närvarande:

[Redacted]

1 §

Mötet öppnas

Ordföranden förklarar rådsmötet öppnat och hälsar de närvarande välkomna.

2 §

Dagordningen

Dagordningen fastställs.

3 §

Justeringsman

[Redacted] utses till justeringsman.

Trafikskadenämnden

4§

Anmälan av övriga frågor

██████████ anmäler en fråga som redovisas under övriga frågor.

5 §

Anpassningar av nämndens hjälptabeller till förändringar i penningvärdet

██████████ redovisar innehållet i promemorian ”Anpassning av nämndens hjälptabeller till förändringar i penningvärdet” (**bilaga 1**).

Rådet **beslutar** i enlighet med förslaget.

6 §

Rapport från arbetsgruppen om översyn av cirkulär 4–2013

██████████ redovisar innehållet i rapporten ”Översyn av cirkulär 4-2013” (**bilaga 2-2.3**).

Efter diskussion **beslutar** rådet att anta förslaget och att det nya cirkuläret ska träda i kraft den 1 januari 2024. Kansliet kommer att lägga fram ett förslag till ändring av nämndformuläret vid rådsmötet i december.

7 §

Förslag om pensionsgrupp och arbetsordning

██████████ redovisar innehållet i rapporten ”Förslag om pensionsgrupp och arbetsordning” (**bilaga 3-3.1**).

██████████ föreslår att rådet beslutar om att utse en pensionsgrupp utifrån redovisad rapport och att varje ledamotsgrupp skyndsamt utser varsin ledamot att ingå i gruppen. Pensionsgruppen bör till rådets decembermöte ta fram ett förslag på en justerad arbetsordning och instruktioner om gruppens ansvarsområden vad gäller beslut och utredning.

Efter diskussion **beslutar** rådet i enlighet med ██████████ förslag.

8 §

Rapport från arbetsgruppen om översyn av ersättningen för anspänning i arbete och studier mm.

██████████ redovisar innehållet i rapporten ”Översyn av ersättningen för anspänning i arbete och studier mm.” (**bilaga 4–4.1**).

Trafikskadenämnden

Rådet **beslutar** i enlighet med förslaget. Då beslutet inte medför någon ändring av befintlig praxis behövs inga övergångsbestämmelser.

9 §

Information från kansliet

██████████ och ██████████ redovisar information från kansliet (**bilaga 5**).

10 §

Övriga frågor

██████████ redovisar en frågeställning som anmälts av en ledamot i nämnden och som uppkommit med anledning av rådets beslut den 12 juni 2023 att det i varje enskilt ärende ska utredas om den skadade efter 65 års ålder skulle ha haft tjänstepensionsavsättningar som oskadad.

Nuvarande reglering riskerar att missgynna yngre generationer som i dagsläget inte är berättigade till avsättningar efter 65 år men som sannolikt kommer att ha tjänstepensionsavsättningar till 67 års ålder.

Efter diskussion **beslutar** rådet att den arbetsgrupp som utreder frågan om arbete och ersättning för inkomst- och pensionsförlust efter 65 år ska ta upp frågan på nästa arbetsgruppsmöte. I avvaktan på vidare utredning ska rådets beslut den 12 juni 2023 vara gällande.

11 §

Mötet avslutas

Ordföranden tackar de närvarande och förklarar rådsmötet avslutat.

Stockholm den 25 september 2023

Vid protokollet

██████████

Trafikskadenämnden

Justeras:

Stockholm den 29/9-23

Stockholm den 6/10-2023

2023-09-14

Till
Trafikskadenämndens råd

PM angående anpassning av nämndens hjälptabeller mm till förändringar i penningvärdet

Årlig översyn i december

Nämndens råd beslöt i december 1981 att frågan om anpassning av nämndens hjälptabeller för bestämmande av ersättning för sveda och värk samt men till penningvärdesförändringar skulle prövas av rådet en gång varje år. Detta brukar ske vid det rådsmöte som hålls i december. Rådet brukar då även lägga fast andra ersättningsbelopp.

Utveckling av konsumentprisindex (KPI)

Vid tidigare översyner av hjälptabellbeloppen m.m. utgick rådet från prognoserna för utveckling av konsumentprisindex (KPI). Från och med 2006 var det, enligt rådets beslut den 5 december 2005, KPI för oktober som skulle gälla vid beräkningen av penningvärdesförändringen.

Användandet av genomsnittligt konsumentprisindex (KPI)

Vid rådsmötet den 7 juni 2010 beslutade rådet dels att nämnden även fortsättningsvis ska använda ett beräkningssystem som följer konsumentprisindex (KPI) årsvis, dels att ett genomsnittligt KPI för samtliga månader under perioden november – oktober före fastställelseåret ska användas vid fastställandet av hjälptablerna. Vid rådsmötet den 3 november 2010 beslutades bl.a. att den procentuella upp- eller nedräkningen ska ske med beaktande av tre decimaler.

Vid rådsmötet den 22 november 2021 beslutade rådet att det genomsnittliga KPI-värdet beräknas under perioden september – augusti istället för november – oktober samt fastställs vid rådets septembermöte.

År	Genomsnittligt konsumentprisindex (KPI, se bilaga)
2022	358,71
2023	396,23

KPI har sedan 2022 ökat från 358,71 till 396,23 eller med 37,52. Procentuellt innebär detta en ökning av KPI med 10,460 procent ($37,52/358,71 = 0,10460$).

Samtliga nedanstående hjälptabeller m.m. ska således räknas upp med **10,460 procent** utifrån 2023 års oavrundade ersättningsnivåer.

1. Nämndens hjälptabeller för bestämmande av ersättning för men gällande skadefall som har inträffat före 2002
2. Nämndens hjälptabeller för bestämmande av ersättning för men gällande skadefall som har inträffat från och med den 1 januari 2002
3. Ersättning för sveda och värk
4. Övriga särskilda skadetyper (synförlust och mjältförlust, se nedan)
5. Den s.k. ärrtabellen
6. Den s.k. amputationstabellen
7. Ersättning vid total synförlust

I de Gamla hjälptablerna:

Ersättningsbeloppet är fryst på 2012 års nivå, dvs. **739 000 kr**, tills dess att ersättningsbeloppet motsvarar ersättning för invaliditet enligt tabell för 68 procents invaliditet. Till denna ersättning tillkommer ersättning som utgår enligt mentabell för eventuella andra skador.

I de Nya hjälptablerna:

Ersättningsbeloppet är fryst på 2012 års nivå, dvs. **1 078 000 kr**, varav men **739 000 kr** samt olägenheter **339 000 kr**. För skador som uppkommer efter 2012 ska ersättning lämnas utifrån tabell (68 procents invaliditet med tillägg enligt kumulationstabellen för eventuella andra skador).

8. Mjältförlust

I fråga om mjältförlust uppgick beloppet år 2023 till 36 000 kr. En uppräknings om **10,460 procent** medför en höjning av detta belopp till **39 000 kr** ($35\,231 \times 1,10460 = 38\,916$ kr) för 2024.

9. Vårdkostnader enligt ögonskadegarantiförsäkring

I fråga om vårdkostnader enligt ögonskadegarantiförsäkring uppgick beloppet år 2023 till 84 000 kr. En uppräknings om **10,460 procent** medför en höjning av detta belopp till **93 000 kr** ($84\,082 \times 1,10460 = 93\,000$ kr) för 2024.

10. Ersättning för uteblivna värnpliktsförmåner

I fråga om ersättning för uteblivna värnpliktsförmåner uppgick inkomstunderlaget för fyra månaders grundutbildning för 2023 till 106 800 kr. En uppräknings om **10,460 procent** medför en höjning av detta belopp till **118 000 kr** ($106\,737 \times 1,10460 = 117\,902$ kr) för 2024.

11. Normbelopp beträffande olägenhetsersättning enligt moment B i den s.k. ABC-modellen

Normbeloppen i ABC-modellen fastställs enligt följande.

2 700 kr	(2 412 x 1,10460	= 2 664 kr)
5 000 kr	(4 542 x 1,10460	= 5 017 kr)
7 500 kr	(6 815 x 1,10460	= 7 528 kr)
12 400 kr	(11 216 x 1,10460	= 12 389 kr)

Detta innebär en ökning för 2024 i förhållande till 2023 under nivå 1 från 2 400 till 2 700, nivå 2 från 4 500 till 5 000, nivå 3 från 6 800 kr till 7 500 och nivå 4 från 11 200 kr till 12 400 kr.

12. Kapitaliseringstabell

Vid beräkning av årsbelopp i tabellerna kommer 2023 års kapitaliseringstabell att användas.

13. Avrundningsmetodik

I december 1997 beslöt rådet anta följande avrundningsmetodik

- Ersättning för olägenheter i form av anspänning i arbete avrundas till närmast hundratal kronor
- Övriga belopp under 10 000 kr avrundas till närmast högre femhundratal kronor
- Belopp över 10 000 kr avrundas till närmast högre tusental kronor
- Ersättning för sveda och värk avrundas till närmast högre hundratal kronor

Kansliet

Bilaga 1.1

Sammanställning av konsumentprisindex 1980 – 2023
(tom augusti månad)

Konsumentprisindex (1980=100), fastställda tal

År	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2023	391,50	395,82	398,08	399,93	401,19	405,49	405,67	405,97				
2022	350,56	353,56	359,80	362,02	365,82	370,95	371,28	377,81	383,21	384,04	387,93	395,96
2021	338,09	339,01	339,54	340,37	341,04	341,32	342,23	343,99	345,74	346,44	348,03	352,47
2020	332,82	334,47	333,91	332,90	334,91	336,84	337,57	337,07	337,27	336,97	337,00	339,34
2019	328,56	331,02	331,79	334,11	334,95	334,47	335,80	334,39	335,95	336,04	336,36	337,68
2018	322,51	324,87	325,76	327,10	327,86	328,62	330,33	329,63	331,14	330,72	330,40	331,87
2017	317,50	319,73	319,68	321,54	321,74	321,97	323,69	323,18	323,62	323,38	324,04	325,23
2016	313,13	314,14	315,70	315,64	316,21	316,54	316,73	316,38	316,91	318,00	318,10	319,68
2015	310,75	312,93	313,19	313,16	314,24	313,33	313,43	312,81	314,06	314,29	313,75	314,21
2014	311,39	312,70	312,68	313,89	314,05	314,70	313,67	313,35	313,85	314,02	313,56	314,05
2013	312,00	313,39	314,65	314,03	314,54	313,99	313,55	313,84	315,05	314,40	314,20	315,04
2012	311,85	313,92	314,80	315,49	315,23	314,45	313,23	313,55	314,81	314,59	313,82	314,61
2011	306,15	308,02	310,11	311,44	312,02	311,28	311,13	311,23	313,41	313,42	314,16	314,78
2010	299,79	301,59	302,32	302,36	302,92	302,97	302,04	302,06	304,60	305,57	306,58	308,73
2009	297,88	297,95	298,80	299,26	299,45	300,17	298,80	299,42	300,35	301,11	301,03	301,69
2008	294,09	295,28	298,08	299,67	300,99	302,45	302,11	301,98	305,08	305,56	303,06	298,99
2007	285,01	286,45	288,33	289,79	289,48	289,95	289,49	289,41	292,30	293,85	295,75	296,32
2006	279,59	280,90	282,89	284,32	284,76	284,68	284,19	284,38	286,04	286,07	286,43	286,43
2005	277,90	279,20	279,80	280,20	280,30	280,40	279,40	279,90	281,90	282,40	281,70	281,80
2004	278,00	277,30	279,40	279,40	280,10	278,90	278,50	278,20	280,20	281,00	279,40	279,40
2003	276,00	278,40	279,80	278,80	278,50	277,70	276,80	276,70	278,70	278,90	278,30	278,60
2002	268,80	269,40	271,80	272,90	273,60	273,20	272,30	272,40	274,50	275,40	274,70	275,10
2001	261,70	262,60	264,60	266,90	268,70	268,30	266,90	267,60	269,90	269,10	269,20	269,50

År	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
2000	257,50	258,70	259,90	260,00	261,30	261,20	260,00	260,20	262,00	262,60	262,70	262,50
1999	256,20	256,30	257,30	257,90	258,30	258,70	257,60	257,60	259,40	259,70	259,00	259,60
1998	256,90	256,60	257,00	257,70	258,10	257,60	257,00	255,70	256,80	257,30	256,70	256,20
1997	254,60	254,20	255,20	257,00	257,00	257,40	257,30	257,40	259,80	259,60	259,20	259,10
1996	255,60	255,80	257,00	257,60	257,30	256,30	255,70	254,50	256,00	255,90	255,30	254,90
1995	251,30	252,30	253,30	255,00	255,30	255,10	254,80	254,50	256,20	256,90	256,80	256,00
1994	245,10	245,90	246,80	247,80	248,30	248,40	248,40	248,50	250,70	251,00	250,80	250,40
1993	241,00	241,60	242,70	243,70	243,10	242,30	241,90	242,30	244,50	245,20	245,30	244,30
1992	230,20	230,30	231,30	231,90	232,00	231,50	231,20	231,30	234,60	235,10	234,00	234,90
1991	218,90	225,00	225,80	227,10	227,30	227,00	227,10	226,70	229,20	230,10	231,10	230,80
1990	199,00	199,90	205,40	205,20	206,40	206,20	208,20	209,60	212,00	213,40	214,10	213,90
1989	183,00	184,00	184,70	186,50	187,30	187,90	187,90	188,70	190,20	191,80	192,20	192,80
1988	171,60	172,90	173,70	175,20	175,80	176,30	177,10	177,50	178,80	180,20	180,50	180,90
1987	164,40	164,40	164,70	165,10	165,20	164,90	166,90	167,80	169,40	170,10	170,70	170,70
1986	158,90	159,00	158,70	159,70	159,70	159,70	160,10	159,90	161,30	161,90	161,90	162,30
1985	149,60	151,00	152,10	152,70	154,50	153,90	153,80	153,80	154,50	155,50	156,50	157,10
1984	139,40	138,90	140,90	141,80	142,80	142,40	142,80	143,90	144,80	145,50	146,40	148,80
1983	129,10	128,80	129,30	130,30	131,10	131,80	132,90	133,50	134,50	135,60	136,40	137,50
1982	117,40	119,00	119,30	120,10	120,70	121,10	121,90	122,20	122,90	124,60	125,60	125,90
1981	107,20	109,30	109,80	110,50	111,20	111,60	112,60	113,50	114,30	115,00	115,40	114,90
1980	95,30	96,80	97,20	97,90	98,20	98,50	99,30	99,90	102,70	104,20	104,80	105,20

Fråga om översyn av cirkulär 4-2013

En arbetsgrupp bestående av [REDACTED] (ordförande), [REDACTED] och [REDACTED] (sekreterare) har till tidigare rådsmöte presenterat en rapport om översyn av cirkulär 4-2013 och instruktion för läkarutlåtanden.

Vid rådsmöte i juni 2023 antog rådet rapporten om instruktion för läkarutlåtanden. I enlighet med kansliets förslag beslutades att översynen av cirkulär 4-2013 skulle bordläggas till ett senare rådsmöte för att ge skadelidande- och ombudsorganisationer möjlighet att lämna sina synpunkter på förslaget.

Personskadeförbundet RTP och Skadeståndskollegiet har nu gett in sina synpunkter, vilka arbetsgruppen tagit del av och tagit fram en justerad rapport om översyn av cirkulär 4-2013.

Rapporten och övrigt aktuellt material framgår av bilaga 2.1-2.3.

Förslag till beslut

Rådet beslutar i enlighet med arbetsgruppens förslag vad gäller om översyn av cirkulär 4-2013.

För kansliets räkning

[REDACTED]

2023-09-11

Till Trafikskadenämndens råd

Översyn av cirkulär 4-2013 om vilka handlingar som ska ges in i obligatoriska ärenden

1. Bakgrund

Trafikskadenämnden beslutade den 13 juni 2022 att tillsätta en arbetsgrupp för att utreda när det, framför allt ur ett rättssäkerhetsperspektiv, kan accepteras att vissa handlingar i ett obligatoriskt ärende inte ges in till nämnden.

Arbetsgruppens direktiv, se [bilaga 1](#).

Arbetsgruppens uppdrag

Arbetsgruppens uppdrag har varit att besvara följande frågor.

1. Är det förenligt med 1 § i reglementet att i cirkulär 4-2013 införa undantag från kravet att bolagen ska ge in hela skadeakten vid varje tillfälle då ett skadeärende ska prövas i nämnden? Vilka skäl skulle kunna motivera sådana undantag?
2. Vilka begränsningar behövs för att säkerställa att sådana undantag inte hindrar eller försvårar en rättssäker prövning i nämnden eller minskar förtroendet för nämnden och dess verksamhet?
3. Vilka områden eller frågor skulle kunna vara aktuella för ett sådant undantag?
4. Ska den skadade kunna begära att handlingar som bolaget har undantagit ges in till nämnden?
5. Behöver bolagen redovisa för den skadade och/eller nämnden vilka handlingar som inte har getts in och motiveringen för detta?

Arbetsgruppen har varit oförhindrad att ta upp även andra frågor som kan vara av intresse inom området.

I arbetsgruppen har ingått [REDACTED] (ordförande), [REDACTED] och [REDACTED] (sekreterare).

2. Arbetsgruppens överväganden och förslag

Fråga 1. Är det förenligt med 1 § i reglementet att i cirkulär 4-2013 införa undantag från kravet att bolagen ska ge in hela skadeakten vid varje tillfälle då ett skadeärende ska prövas i nämnden? Vilka skäl skulle kunna motivera sådana undantag?

Av 1 § i reglementet för Trafikskadenämnden framgår att nämnden ska vara en oberoende och opartisk nämnd med uppgift att verka för en enhetlig och skälig personskadereglering inom trafikförsäkringen.

För att nämnden ska vara oberoende och opartisk kan det inte vara nödvändigt att nämnden vid varje prövning har tillgång till hela skadeakten, oavsett vad som ska prövas. Undantag från kravet att bolaget ska ge in hela skadeakten vid varje tillfälle då ett skadeärende ska prövas i nämnden bör därför kunna utformas så att det är förenligt med 1 § i reglementet.

I cirkulär 4-2013 beskrivs den administrativa gången vid nämndprövningen. Bolagen ska bifoga hela skadeakten, oavsett om det gäller en första prövning eller en ny prövning. Det finns dock situationer där vissa handlingar inte är nödvändiga för nämndens prövning och därför inte borde behöva ges in. Det handlar om situationer där en fråga är slutprövad i nämnden och nämnden vid ny prövning ska pröva andra frågor. I dessa fall kan de handlingar som rör den slutprövade frågan vara irrelevanta för nämndens fortsatta prövning av ärendet.

Som exempel kan nämnas den situationen att nämnden vid en första prövning har slutprövat frågan om lyte. Vid en senare prövning i nämnden, av andra frågor än lyte, är det tämligen uppenbart att ärrfoton inte är relevanta för nämndens fortsatta prövning. Detta talar för att ett undantag bör införas.

I dag lägger bolagen ned ett tidskrävande arbete på att kopiera och skriva ut handlingar som inte kommer till användning vid nämndens prövning. Trafikskadenämnden är för tillfället inne i en digitaliseringsprocess. När denna är klar kommer bolagens skadeakter att kunna laddas upp digitalt i nämndens portal. Dessa filer där skadeakten finns kommer i vissa fall att vara stora, vilket ställer höga krav på systemen att klara av hanteringen av dessa. Bolagen bör slippa onödigt arbete genom att inte behöva skicka in handlingar som är irrelevanta för nämndens prövning. Dessutom minimeras även filstorlekarna vilket också talar för ett införande av undantag. Det blir även lättare för föredragande i nämnden att förbereda ärendet och granska underlaget i akten om endast relevanta handlingar har skickats in.

Dataskyddsförordningen (GDPR) reglerar behandlingen av personuppgifter. All behandling av personuppgifter måste följa de grundläggande principerna som anges i förordningen. En princip handlar om uppgiftsminimering. Det innebär att personuppgifter som behandlas ska vara adekvata, relevanta och inte för omfattande i förhållande till ändamålet. En verksamhet ska inte behandla fler personuppgifter än vad som behövs. Även detta talar för att ett undantag införs.

Fråga 2. Vilka begränsningar behövs för att säkerställa att sådana undantag inte hindrar eller försvårar en rättssäker prövning i nämnden eller minskar förtroendet för nämnden och dess verksamhet?

För många skadelidande och ombud har vetskapen om att bolagen är skyldiga att skicka in allt underlag till nämnden varit lugnande och bidragit till ökat förtroende för nämndens arbete. Det finns dock en risk med att frångå huvudregeln om att allt underlag ska skickas in då synen på nämndens oberoende gentemot bolagen kan påverkas negativt.

För att begränsa denna risk är det viktigt att det fortfarande finns en huvudregel som säger att utgångspunkten är att bolagen ska ge in samtliga handlingar till nämnden inför en prövning. Denna huvudregel bör framgå av nämndens cirkulär 4-2013 och i arbetsgruppens förslag på förnyat cirkulär 3-2023 finns denna huvudregel uttryckt två gånger. Det bör vara tydligt att begränsningarna av skyldigheten för bolagen att ge in hela skadeakten är undantag från denna huvudregel.

Undantagen tar huvudsakligen sikte på fall där en viss fråga är slutprövad i nämnden och då underlag relaterat till den frågan bedöms vara irrelevanta för nämndens prövning av andra frågor.

Ett exempel på en begränsning av undantaget från skyldigheten att ge in hela skadeakten gäller korrespondensmappen. Enligt arbetsgruppens förslag till ändringar i cirkulär 4-2013 behöver bolagen inte ge in korrespondens före nämndens senaste tre prövningar såvida det inte anses vara behövligt för den aktuella prövningen. Det kan exempelvis handla om en ersättningsfråga som inte har varit uppe för prövning i nämnden under någon av de senaste tre prövningstillfällena på grund av vilandeförklaring, anstånd eller liknande. I en sådan situation är det av vikt att även tidigare korrespondens ges in till nämnden för att säkerställa en rättssäker prövning.

Arbetsgruppen föreslår att det i cirkuläret införs en skyldighet för bolaget att informera den skadade om att vissa handlingar inte kommer att ges in till nämnden och förklara varför.

Dessa begränsningar bedöms sammantaget bidra till att nämnden fortsatt kan göra rättssäkra prövningar och att förtroendet för nämnden och dess verksamhet bibehålls.

Fråga 3. Vilka områden eller frågor skulle kunna vara aktuella för ett sådant undantag?

Ett undantag från skyldigheten att ge in hela skadeakten bör kunna gälla samtliga frågor som nämnden har att behandla.

Skadeakten är uppdelad i mappar, den medicinska mappen, den ekonomiska mappen, korrespondensmappen och kostnadsmappen. Arbetsgruppen föreslår att det införs en ny mapp, som kan kallas ”övrigt”. I den mappen hamnar exempelvis en jämkningsutredning.

Målet har varit att undvika att bolaget ska behöva sortera ut enskilda handlingar ur mapparna. I vissa fall finns dock skäl att låta bolaget lyfta ut vissa handlingar ur mapparna. Ett exempel på detta är det ovan nämnda gällande lyte och ärrfoton.

Fråga 4. Ska den skadade kunna begära att handlingar som bolaget har undantagit ges in till nämnden?

Det bör inte införas en sådan möjlighet för den skadade. Det bör ankomma på bolaget att bedöma vilket material som ska skickas in till nämnden och, i de fall det blir aktuellt, avstå från att ge in delar av skadeakten. Detta måste ske i enlighet med riktlinjerna i cirkulär 4-2013.

Som ovan beskrivits ska den skadade informeras av bolaget om att vissa handlingar inte kommer att ges in till nämnden och ges en förklaring till varför.

Fråga 5. Behöver bolagen redovisa för den skadade och/eller nämnden vilka handlingar som inte har getts in och motiveringen för detta?

Som ovan beskrivits föreslår arbetsgruppen att det i cirkuläret införs en skyldighet för bolaget att informera den skadade om att vissa handlingar inte kommer att ges in till nämnden. Om den skadade invänder mot bolagets ställningstagande ska detta framgå av nämndpromemorian. Arbetsgruppen anser att det ska införas ett krav på bolagen att motivera varför vissa handlingar inte kommer att ges in till nämnden.

Severin Blomstrand har lämnat en skiljaktig mening, se [bilaga 2.1.1](#).

Arbetsgruppen har fått synpunkter på ett utkast till rapporten från försäkringsbolagen, se bilaga 2.1.2, samt från Skadeståndskollegiet och Personskadeförbundet RTP, se bilaga 2.1.3-2.1.4. Synpunkterna har föranlett vissa ändringar i rapporten och i förslaget till cirkulär. I sak har arbetsgruppen bytt ståndpunkt i fråga om bolagens skyldighet att förklara varför vissa handlingar inte kommer att ges in till nämnden.

För arbetsgruppen

████████████████████

Ordförande

████████████████████

Sekreterare

Skiljaktig mening

Arbetsgruppen anser att det finns situationer där vissa handlingar inte är nödvändiga för nämndens prövning och därför inte borde behöva ges in. Enligt min mening leder denna iakttagelse till en mer långt gående slutsats än den arbetsgruppen drar. Det är inte bara när en fråga har avgjorts slutligt som det bör komma i fråga att vissa handlingar inte ska behöva ges in till nämnden inför en fortsatt prövning av andra frågor. I stället för arbetsgruppens huvudregel – att utgångspunkten ska vara att bolagen ska ge in samtliga handlingar till nämnden inför en prövning – bör utgångspunkten vara att bolagen inför varje prövning i nämnden ska ge in de handlingar som behövs för att nämnden ska kunna ta ställning till de frågor som ska prövas vid det tillfället. Några andra handlingar ska inte behöva ges in.

Det är bolagets skadereglerare som föranstaltar om utredningen i skadeärendet och det är han eller hon som har bäst kunskap om handlingarna i ärendet. Därför bör det vara bolagets ansvar att se till att rätt handlingar ges in vid varje prövningstillfälle. För att den skadades rättssäkerhet ska tillgodoses bör bolaget vara skyldigt att informera den skadade om vilka handlingar bolaget avser att ge in till nämnden och bereda henne eller honom tillfälle att yttra sig över det. Nämnden bör informeras om ett eventuellt yttrande.

Om denna ordning bedöms vara alltför långt gående, bör det – åtminstone för AP-nämndens del – finnas en mellanväg som innebär att ordningen tillämpas när den skadade företräds av ett kompetent ombud (jfr 5 § tredje stycket i nämndens stadgar).

För AP-nämndens del saknas anledning att begränsa en ny ordning till obligatoriska ärenden.

Synpunkter på arbetsgruppens förslag på förnyat cirkulär 3-2023

Trygg-Hansa, 2023-05-04

Kapitel 2.4.1. Skifta plats på P1 ”Om lyte och bestående men samt inkomstförlust har prövats slutligt.” och P2 ”Om lyte har prövats slutligt behöver ärrfoton inte ges in.”

I P3 ändra ”Om *arbetsförmåga* inte prövats slutligt” till ”Om *inkomstförlust* inte prövats slutligt”.

Kapitel 2.4.3, angående korrespondensakten. Vi föreslår att ”senaste tre prövningarna” ändras till ”senaste två prövningarna”.

Arbetsgruppens bemötande

Arbetsgruppen delar Trygg-Hansas synpunkter förutom när det gäller korrespondensakten. Arbetsgruppen anser att det är av vikt att tillräcklig korrespondens finns tillgänglig för nämnden vid prövning. Gruppen föreslår i stället att det ska förtydligas att korrespondens före nämndens senaste tre prövningar inte behöver ges in om det inte behövs för den aktuella prövningen.

Länsförsäkringar, 2023-05-08

Länsförsäkringar har några smärre kommentar som rör punkt 2.3.4 ”Den medicinska mappen” och en punkt som kanske inte varit föremål för arbetsgruppens översyn. Det gäller 2.5.2 ”Bilagor till nämndformulär” och det som rör Pensionsförlust.

Gällande punkt 2.3.4 vad gäller blanketten ”Medicinsk och annan utredning för läkarbedömning” förstår vi det som att även den sammanfattning som man kan ta ut via Maveras läkarbedömningstjänst är o k att använda. Om så är fallet bör punkten kompletteras med en skrivelse som bekräftar även detta.

Vad gäller punkt 2.52 ”Pensionsförlust” står det idag:

”Bolagets beräkning av förlusten av allmän pension och tjänstepension samt svar från tjänstepensionsorgan.” För att vi som ledamöter på ett sammanträde ska kunna ta ställning i frågan om pensionsförlust räcker inte beräkningar och svar från tjänstepensionsorgan utan vi behöver samtliga underlag som ligger till grund för beräkningarna av både allmän pensionsförlust och tjänstepensionsförlust.

Även om denna punkt kanske inte låg inom ramen för arbetsgruppens översyn bör den enligt Länsförsäkringars mening justeras så den blir relevant.

Arbetsgruppens bemötande

Arbetsgruppen delar synpunkterna från Länsförsäkringar.

Folksam, 2023-05-09

Folksam välkomnar förslaget och är positiva till att inte behöva ge in allt aktmaterial. Vi delar de förslag/önskemål som Länsförsäkringar lämnat.

Vi har en invändning till förslaget om kostnadsmappen (punkten 2.4.4). Med nuvarande skrivning måste vi ge in mappen vid alla tillfällen fram till frågan slutprövas, även om det inte finns något ersättningsförslag för nämnden att ta ställning till eller att den rentav inte är aktuell för prövning alls. Om bolaget meddelar att ersättning lämnas löpande och den skadade inte har framfört några specifika krav brukar nämnden endast konstatera detta i sitt yttrande.

Vi föreslår därför att vi endast behöver ge in kostnadsmappen i de fall frågan är aktuell för prövning, det vill säga om det finns ett ersättningsförslag från bolaget/krav från den skadade som bolaget bemött, som nämnden ska ta ställning till.

I övrigt önskar vi också att cirkuläret inrymmer en rutin som ombesörjer hur kansliet ska agera i de fall de bedömer att det behövs mer aktmaterial *innan* ärendet kan prövas i nämnden. Eftersom varje aktdel har detaljerade regler/förhållanden i cirkuläret kommer det sannolikt uppstå situationer när någon råkat göra misstag.

I de fall kansliet kan identifiera att det saknas material välkomnar vi inte ärendet ändå sätts ut för prövning för att sedan vilandeförklaras direkt. Därför föreslår vi att kansliet ska kontakta handläggaren så att bolaget ges möjlighet att rätta till sitt misstag och ge in aktmaterialet innan sammanträdet. Uppstår det tidsbrist bör ärendet lyftas ut och flyttas till ett sammanträde litet längre fram.

Arbetsgruppens bemötande

Arbetsgruppen delar inte Folksams synpunkter. Utgångspunkten är att allt aktmaterial ska ges in till nämnden och begränsningarna av denna skyldighet utgör undantag från denna huvudregel. Undantagen tar huvudsakligen sikte på fall där en viss fråga är slutprövad i nämnden. För att inte förtroendet för nämnden och dess verksamhet ska minskas anser gruppen att det i nuläget är för långtgående att genomföra den ändring gällande kostnadsmappen som Folksam föreslår.

Förslaget att det ska införas en särskild rutin hos nämndens kansli i syfte att minska antalet vilandeförklaringar hör inte hemma i cirkulär 3-2023, som innehåller instruktioner för försäkringsbolagen. Frågan omfattas inte av arbetsgruppens uppdrag och får behandlas i annat sammanhang.

Till: Trafikskadenämnden
Karlavägen 108
Box 240 48
104 50 Stockholm

Vår referenser:

Sundbyberg den 28 augusti 2023

Remissvar: Översyn av cirkulär 4-2013 om vilka handlingar som ska ges in i obligatorisk ärenden i Trafikskadenämnden

Personskadeförbundet RTP är en politiskt obunden medborgarrättsorganisation som arbetar för ett universellt utformat samhälle, där alla medborgarna kan delta och leva ett så aktivt och självständigt liv som möjligt. Förkortningen RTP står för rehabilitering, tillgänglighet och påverkan.

Övergripande

Trafikskadenämndens råd gav i juni 2022 en arbetsgrupp ett specificerat uppdrag att utreda denna fråga. Arbetsgruppen var oförhindrad att ta upp även andra frågor som kunde vara av intresse inom området.

Arbetsgruppen har i juni 2023 redovisat sina synpunkter till nämndens råd. En ledamot i arbetsgruppen var skiljaktig i en fråga.

Personskadeförbundet RTP har givits möjlighet att till Trafikskadenämndens råd inkomma med synpunkter på arbetsgruppens förslag. Personskadeförbundet RTP redovisar härmed sina synpunkter.

Frågeställningar

Fråga1. *Är det förenligt med 1 § i reglementet att i cirkulär 4-2013 införa undantag från kravet att bolagen ska ge in hela skadeakten vid varje tillfälle då ett ärende ska prövas i nämnden?*

Som framgår av 1 § i reglementet ska nämnden vara ett oberoende och opartiskt organ med uppgift att verka för enhetlig och skälig personskadereglering inom trafikförsäkringen.

Personskadeförbundet RTP delar arbetsgruppens principiella uppfattning att det inte kan vara nödvändigt att nämnden vid varje prövning av ett ärende har tillgång till hela skadeakten, oavsett vad som ska prövas. Arbetsgruppen har lämnat exempel på frågor där det inte finns behov för nämnden eller den skadade att hela skadeakten ges in.

Personskadeförbundet RTP ställer sig bakom arbetsgruppens förslag på de skäl som den angivit.

Personskadeförbundet RTP vill framhålla att det allmänt sett kan finnas andra frågor än frågor om formalia som vid handläggningen i nämnden är av betydelse för den skadades förtroende för nämnden och dess verksamhet. Efterlevnaden av de formella bestämmelserna är självfallet viktig i sig. För den skadade är dock i många fall nämndens motiveringar och ställningstaganden i det enskilda ärendet av störst betydelse för hans eller hennes uppfattning om nämndens oberoende ställning och opartiskhet.

Om nämnden, i en fråga där det föreligger mer betydande skillnader i uppfattning mellan den skadade och bolaget - inte alls eller endast mycket kortfattat har redovisar skälen för sin bedömning i en fråga där den skadade och bolaget har åberopat omfattande utredning till stöd för sin inställning, kan det medföra att den skadade får uppfattningen att nämnden inte har prövat ärendet på ett opartiskt och rättssäkert sätt.

För den skadade kan också försäkringsföretagens representation och starka ställning i nämnden medföra frågetecken kring nämndens oberoende ställning och opartiskhet. Som framgår av nämndens verksamhetsberättelse för 2022 biträdde de skadade av ett juridiskt ombud i 53 procent av de obligatoriska ärendena i nämnden. Således biträdde inte den skadade av ett juridiskt ombud i ungefär hälften av de obligatoriska ärendena i nämnden. Personskadeförbundet RTPs uppfattning är att försäkringsbolagen förvägrar den skadade biträde av ett juridiskt ombud i skaderegleringen på det enskilda bolagets bekostnad – även när det gäller frågor om medicinskt samband och betydande inkomstförluster. Tyvärr saknar den skadade rätt att få just frågan om rätten till ombud i det enskilda fallet prövat i nämnden och i domstol. Personskadeförbundet RTP anser att det är stor brist när det gäller den skadades möjlighet att få en rättssäker prövning av sitt ärende.

Med dessa exempel vill Personskadeförbundet RTP fästa uppmärksamheten på att det finns många andra frågor som är av betydelse för den skadades uppfattning om nämndens oberoende ställning och opartiskhet än sådana som kan betecknas som formaliafrågor.

Fråga 2. *Vilka begränsningar behövs för att säkerställa att sådana undantag inte hindrar eller försvårar en rättssäker prövning i nämnden eller minskar förtroendet för nämnden och dess verksamhet.*

Som arbetsgruppen framhåller är det viktigt att betona huvudregelns generella betydelse enligt cirkulär 4-2013. De exempel som arbetsgruppen ger visar att det kan finnas situationer då det inte är nödvändigt att ge in hela skadeakten inför prövningen av den eller de frågor som är aktuella.

I valet mellan att behålla huvudregeln som grundprincip eller formulera en regel som anger att det vid varje prövning i nämnden ska ges in de delar av skadeakten som är relevanta för den aktuella prövningen, Det är Personskadeförbundet RTPs uppfattning att huvudregeln bör kvarstå. Skälet till detta är, enligt förbundets uppfattning, att den skadade kan uppfatta ett bibehållande av huvudregeln som tydligare än en annan definition av vad som måste finnas med av skadeakten vid prövningen i nämnden. Den skadade får vid en bibehållen huvudregel

sannolikt en bättre och mer välgrundad uppfattning av vad som ska ges in genom att bolaget då måste uttryckligen ange vilka handlingar som utesluts.

Det finns skäl att anta att båda alternativen i praktiken inte leder till några större skillnader när det gäller omfång och innehåll i det material som ska ges in till nämnden. Fördelarna med en bibehållen huvudregel väger dock enligt förbundets uppfattning tyngre, varför den bör bestå.

Fråga 3. *Vilka områden eller frågor skulle kunna vara aktuella för ett sådant undantag?*

Arbetsgruppen föreslår att ett undantag från huvudregeln att hela skadeakten ska ges in bör kunna omfatta samtliga frågor.

Personskadeförbundet RTP delar arbetsgruppens uppfattning och tillstyrker därför förslaget. Personskadeförbundet RTP vill dock framhålla vikten av att undantag från huvudregeln tillämpas med viss försiktighet i syfte att den skadade inte ska uppleva att tillämpningen medför inskränkningar i hans eller hennes rättssäkerhet.

Fråga 4. *Ska den skadade kunna begära att handlingar som bolaget har undantagit ges in till nämnden?*

Arbetsgruppen föreslår att en sådan möjlighet inte införs och anger samtidigt att det – med beaktande av cirkulär 4-2013 - bör ankomma på bolaget att bedöma vilket material som ska skickas in till nämnden och, i de fall det blir aktuellt, avstå från att ge in delar av skadeakten.

Personskadeförbundet RTP ser denna fråga som en mer praktisk och pedagogisk fråga än en formell fråga. Den skadade har alltid möjlighet att i samband med att nämndpromemorian kommuniceras framföra synpunkter på innehållet i promemorian. Om bolaget på ett klargörande och pedagogiskt sätt har redovisat skälen för sitt ställningstagande varför ett visst material inte behöver ges in till nämnden, borde det vanligen inte uppkomma några problem.

Vid olika uppfattningar ska den skadades uppfattning redovisas i nämndpromemorian liksom bolagets skäl för att vissa handlingar ges in.

Personskadeförbundet RTP anser att denna fråga måste hanteras med sinne för proportioner. Det är inte rimligt att i skaderegleringen lägga betydande tid och kraft på denna formella fråga. I första hand bör bolaget – liksom i andra frågor i skaderegleringen – vara lyhört för den skadades synpunkter. Någon särreglering av frågan behövs därför inte enligt Personskadeförbundet RTPs uppfattning.

Fråga 5. *Behöver bolagen redovisa för den skadade och/eller nämnden vilka handlingar som inte har getts in och motiveringen för detta?*

Arbetsgruppen föreslår att det i cirkuläret införs en skyldighet för bolaget att informera den skadade om att vissa handlingar inte kommer att ges in till nämnden. Om den skadade invänder mot bolagets ställningstagande ska detta enligt arbetsgruppens mening framgå av nämndpromemorian. Arbetsgruppen motsätter sig att det införs en skyldighet för bolaget att

motivera sitt beslut.

Personskadeförbundet RTP delar uppfattningen att bolaget ska vara skyldigt att informera den skadade om att vissa handlingar inte kommer att ges in till nämnden. Dock anser Personskadeförbundet RTP – i motsats till Arbetsgruppen – att bolaget ska vara skyldigt att motivera sitt beslut. En sådan skyldighet är nödvändig för att den skadade ska kunna förstå varför handlingarna utelämnas. I annat fall finns risk att den skadade kan få uppfattningen att hans eller hennes krav på en rättssäker prövning inte tillgodoses.

På samma sätt som Personskadeförbundet RTP anför ovan under fråga 4 är det förbundets uppfattning att frågan till huvudsaklig del är av praktisk och pedagogisk natur. Om den skadade får fullgod motivering till bolagets ställningstagande att vissa handlingar inte kommer att ges in, bör det finnas förutsättningar att bolagets inställning godtas av den skadade. Om bolaget – trots invändningar från den skadade – överväger att vidhålla sin uppfattning att vissa handlingar inte behöver ges in, blir det en omdömesfråga och lämplighetsfråga om bolaget ska fortsätta att driva sin linje. Frågan är då om det värt att ta strid i en sådan fråga eller om det är bättre att i något eller några enskilda fall ges in utredning som av bolaget bedöms som irrelevant.

Enligt Personskadeförbundet RTPs mening bör i ett sådant fall den skadades krav på rättssäkerhet väga tyngre än möjliga administrativa olägenheter för bolaget och nämnden. Personskadeförbundet RTP anser avslutningsvis att samma förutsättningar bör gälla vid prövning av tvistlösningsärenden som i obligatoriska ärenden.

Med vänliga hälsningar

Förbundsordförande
Personskadeförbundet RTP

Till

Trafikskadenämndens råd

Skadeståndskollegiet (Kollegiet) har beretts tillfälle att lämna synpunkter rörande översyn av cirkulär 4–2013.

Kollegiet delar arbetsgruppens förslag, utom avseende punkt 4 och därutöver med nedanstående tillägg. Kollegiet kan också instämma i [REDACTED] skiljaktiga mening såvitt avser synpunkten att endast de handlingar som är nödvändiga för en viss prövning behöver ges in till trafikskadenämnden i obligatoriska ärenden. Vid den första prövningen ska alla handlingar i ärendet ges in.

Fråga 2 och 4 rör tilltron till trafikskadenämndens funktion och dess legitimitet. Av rättssäkerhetsskäl i en tvåpartsprövning är det nödvändigt att handlingar som den skadelidande önskar åberopa ges in till nämnden. I annat fall kommer nämndens auktoritet att kraftigt reduceras.

Mot denna bakgrund är det kollegiets uppfattning att den skadelidande ska kunna begära att handlingar som bolaget har undantagit ges in till nämnden. Med en sådan ordning ges båda parter lika möjlighet att påverka underlaget som ligger till grund för nämndens prövning.

Fråga 5: Det finns i en skadeakt ofta en hel del dokumentation som bolaget inte anser vara relevant och därmed nödvändigt att ge in till nämnden men bolaget ska till den skadelidande informera om vilken dokumentation bolaget anser onödig att redovisa till nämnden samt ge en kort motivering till ställningstagandet, så att även skadelidande utan ombud kan ges tillfälle att förstå anledningen till utelämnandet.

Stockholm den 24 augusti 2023

För Skadeståndskollegiet

[REDACTED]

Trafikskadenämnden

2014-11-17 Bilaga 2 2

Cirkulär 4-2013-2023

formaterade: Teckensnitt:12 pt

Detta cirkulär innehåller riktlinjer för trafikförsäkringsbolagens handläggning av nämndärenden samt för försättsblad, ~~aktmaterial~~ aktunderlag, aktordning och nämndpromemoria inför prövning i nämnden.¹

1. Riktlinjer för handläggning av nämndärenden²

1.1 Kommunikation

Allt ~~utredningsmaterial~~ underlag som bolaget har inhämtat ~~som underlag~~ för prövning av ersättningsfrågan skickas till den skadade före nämndprövningen. Exempel på sådant ~~material~~ underlag är läkarintyg, journalutdrag, inkomstutredning, besöks-PM m m.

Om den skadade saknar ombud och det av medicinska eller andra skäl bedöms vara olämpligt att han eller hon personligen får ta del av en viss uppgift ska bolaget verka för att ett lämpligt ombud utses. Handlingar som innehåller en sådan uppgift ska sedan sändas till ombudet.

När nämndpromemorian med ersättningsförslag har färdigställts ska bolaget lämna ett exemplar till den skadade för synpunkter. Om den skadade gör invändningar mot innehållet i promemorian ska detta redovisas till nämnden. Eventuella kommentarer från bolaget ska också redovisas till nämnden och, om de innehåller uppgifter, ~~ställningstaganden~~ ställningstaganden eller annat av betydelse för prövningen, sändas till den skadade.

Nämndens yttrande med eventuella skiljaktiga meningar ska ~~sändas~~ skickas till den skadade. ~~Om nämndens beslut inte har varit enhälligt ska detta framgå av yttrandet.~~

1.2 Vilandeförklarade ärenden

Om nämnden har vilandeförklarat ett ärende ska det skickas tillbaka till nämnden för yttrande sedan de uppgifter som vilandeförklaringen avser har kommit in.³

1.3 Anmälan till nämnden om att bolaget inte kommer att följa nämndens yttrande

Ett bolag ska anmäla till nämnden att det avser att avvika från nämndens yttrande i ett visst fall. Bolagens anmälningsskyldighet avser de fall då bolaget i sitt ersättningserbjudande i inte obetydlig mån har avvikit från nämndens yttrande. Om bolaget i huvudsak har följt nämndens yttrande behöver således inte någon anmälan göras.

1.4 Uppgiftsminimering

formaterade: Teckensnitt:Fet

Formaterat: Brödtext

¹ Cirkulär 4-2013-2023 ersätter cirkulär 3-2000-2013. Det nya cirkuläret antogs av Trafikskadenämndens råd den 24 september 2013. ~~Ändringar har därefter beslutats den 9 december 2013 och den 17 november 2014. XX juni 2023.~~

² Trafikskadenämnden har den 19 november 1999, med tillämpning av 14 § i sitt reglemente, träffat en överenskommelse med bolagen om riktlinjer för ärendehantering.

³ Trafikskadenämnden har den 3 februari 1992, med tillämpning av 14 § i sitt reglemente, träffat överenskommelse med bolagen om riktlinjer om vilandeförklaring av ärenden.

Trafikskadenämnden

Bolaget bör säkerställa att nämndpromemorian inte innehåller fler personuppgifter än vad som är nödvändigt för att nämnden ska kunna bedöma ärendet. Det gäller såväl uppgifter om den skadade som om andra personer.

2. Riktlinjer inför prövning i nämnden

2.1 Underlaget

Underlaget inför prövning i nämnden utgörs av försättsblad, skadeakt och nämndpromemoria, dvs. nämndformulär med bilagor.

2.2 Försättsblad

Försättsbladet är i första hand till för nämndkansliets administrativa hantering av ärendet.

För att nämnden ska kunna behandla ett ärende så snabbt som möjligt är det nödvändigt att försättsbladet är korrekt och fullständigt ifyllt och att dessa anvisningar om nämndpromemorian m m. följs. Detta är även viktigt för att nämndens statistik, bl.a. i fråga om bolagens hanteringstider, ska bli tillförlitlig.

2.3 Skadeakten

2. Aktmaterial

2.3.1 Allmänt

- Utgångspunkten är att det ska vara lätt att hitta i akten.
- Samtliga handlingar i akten, inklusive bilagor, ska vara ankomststämplade och sorteras under de mappar som de hör till.
- Handskrivna anteckningar i akten ska vara renskrivna. Uträkningar ska vara tydliga.
- Dubbletter bör undvikas.
- Skadeakten ska med de begränsningar som framgår av punkten 2.4, överlämnas till nämnden. Den behöver inte innehålla några originalhandlingar.

2.3.2 Den ekonomiska mappen

- Underlag och beräkningar för inkomst som oskadad och för samordningsförmåner ska vara sammanhållna på ett överskådligt och lätt kontrollerbart sätt.
- Samordningsförmånerna ska grundas på Skatteverkets specifikation till självdeklarationen, 155-bilden eller kontrolluppgifter för kalenderår- på vilka samordningsförmånerna grundas ska finnas i denna mapp.
- Utreddning och beslut från Försäkringskassan ska finnas i mappen. Om lämpligt kan vissa av dessa handlingar även placeras i den medicinska mappen.

formaterade: Teckensnitt: Inte Fet, Kursiv

Formaterat: Liststycke, Tabbstopp: Inte vid 9 cm

Trafikskadenämnden

- Pensionsförlustberäkningen och samtliga handlingar som utgör underlag för beräkningen ska hållas samlade för sig.

Formaterat: Liststycke

~~Utredning och beslut från Försäkringskassan ska finnas i mappen (vissa av dessa handlingar kan placeras i den medicinska mappen).~~

Formaterat: Indrag: Vänster: 0 cm

2.3.3 Korrespondensmappen

- ~~Inkommande och utgående skrivelser~~ Korrespondens mellan den skadade och bolaget samt telefonnoteringar ska finnas i denna mapp.
- Handlingarna ska ligga i kronologisk ordning.

2.3.4 Den medicinska mappen

- Läkarutlåtanden, invaliditetsintyg samt medicinska rådgivares utlåtanden med tillhörande frågor ska ~~ligga i grupp~~ samlas var för sig och i kronologisk ordning.
- Journalanteckningar ska ligga i kronologisk ordning per sjukvårdsinrättning eller motsvarande.
- Medicinsk rådgivares namn, specialitet, tidpunkt för bedömning och bedömningsunderlag ska framgå av sammanställningen "Medicinsk och annan utredning för läkarbedömning"²³⁻²⁷ eller annan likvärdig sammanställning.
- ~~Medicinsk rådgivare~~ De medicinska bedömningarna ska utförligt motivera sitt ställningstagande. Bedömningarna innehålla en utförlig motivering. Bedömningarna ska vara renskrivna/renskrivna.
- Utredning och beslut från Försäkringskassan kan om lämpligt placeras i denna mapp.

Övrigt

Kvitton 2.3.5 Kostnadsmappen

- Kostnadsunderlag, exempelvis kvitton ska finnas i en egen mapp.

2.32.4 Begränsningar av skyldighet att ge in skadeakt när ärendet tidigare har prövats i nämnden

Utgångspunkten är att samtliga handlingar ska ges in till nämnden. I situationerna nedan kan dock bolaget avstå från att ge in delar av skadeakten.

Bolaget ska informera den skadade om att vissa handlingar inte ges in till nämnden och förklara varför. Om den skadade invänder mot bolagets ställningstagande ska detta framgå av nämndpromemorian.

Trafikskadenämnden

2.4.1 Den medicinska mappen

- Om lyte har prövats slutligt behöver ärrfoton inte ges in.
- Om lyte och bestående men samt inkomstförlust har prövats slutligt behöver den medicinska mappen inte ges in.
- Om inkomstförlust inte har prövats slutligt och följande förutsättningar är uppfyllda, behöver den medicinska mappen inte ges in.
 - o Vid närmast föregående prövning har bolaget förordat ersättning för inkomstförlust för en begränsad tid och nämnden har godtagit bolagets förslag. Den skadade har sjukersättning som har grundats på besvär som bedömts vara skadebetingade.
 - o Vid aktuell prövning (slutprövning eller ny tidsbegränsad prövning):
 - Samordningsförmånerna har inte förändrats sedan den senaste prövningen och
 - Båda parter godtar nämndens senaste bedömning av inkomstförlust.

2.4.2 Den ekonomiska mappen

- Om inkomstförlusten har prövats slutligt behöver den ekonomiska mappen inte ges in.
- Om pensionsförlusten har prövats slutligt behöver pensionsförlustutredningen inte ges in.

2.4.3 Korrespondensmappen

- Korrespondens före nämndens senaste tre prövningar behöver inte ges in om det inte behövs för den aktuella prövningen.

2.4.4 Kostnadsmappen

- Om kostnader har prövats slutligt behöver kostnadsmappen inte ges in.

2.4.5 Övrigt

- Om jämkning har prövats slutligt behöver jämkningsutredningen inte ges in.

2.5 Nämndpromemoria (nämndformulär med bilagor)

Nämndpromemorian ska utformas utifrån de instruktioner som framgår av försättsbladet, se punkten 2.12.

Nämndpromemorian ska vara sidnumrerad från och med nämndformuläret. Innehållet ska redovisas i innehållsförteckningen.

Det ska inte finnas några originalhandlingar.

Trafikskadenämnden

Alla kopior ska vara fullt läsliga.

Dubbletter ska undvikas.

2.35.1 Nämndformulär

De anvisningar som lämnas i respektive nämndformulär - **se bilaga 1** - ska följas.

Bolagets ersättningsförslag, den skadades yrkande och grunden för detta samt bolagets motiverade inställning till yrkandet ska redovisas i nämndformuläret. En hänvisning till en bifogad handling är inte tillräcklig.

Det är viktigt att den skadades ståndpunkt redovisas på ett klart och tydligt sätt.

Nämndpromemoriens innehållsförteckning och sidnumrering ska inte vara handskrivna. Innehållsförteckningens sidhänvisning ska anges i nummerföljd.

Anvisningar för redovisning och bedömning av utseendemässiga förändringar:

1. I normalfall räcker ett fotografi per förändring om det inte är väsentligt att se förändringen från olika vinklar.
2. Fotografier ska vara tagna då förändringen är stationär (dvs. inga fotografier i akutstadiet, utan förändringen ska vara så läkt som möjligt).
3. Varje fotografi ska numreras och redovisas kronologiskt under punkten 5 i nämndformuläret. Om det finns ett stort antal är kan dessa redovisas på en separat blankett som bifogas nämndformuläret. Den separata blanketten finns att hämta på nämndens hemsida.
4. Fotografiet/fotografierna ska färgkopieras i ett exemplar och biläggas sist i nämndpromemorian.

2.35.2 Bilagor till nämndformulär

Om det behövs för den aktuella prövningen ska följande bilagor ingå i nämndpromemorian.

- Kopior av samtliga tidigare nämndyttranden
- Skadeanmälan
- Invaliditetsintyg
- Renskrivning av samtliga yttranden från bolagets medicinska rådgivare i kronologisk ordning tillsammans med frågeställningar.
- Sammanställningen "Medicinsk och annan utredning för läkarbedömning" eller annan likvärdig sammanställning.

Trafikskadenämnden

- Intyg/medicinska utlåtanden som den skadade åberopar
- Relevanta journalanteckningar för de två sista åren före olyckstillfället, journaler som avser akutvården och journaler för tiden därefter, i kronologisk ordning från respektive vårdinrättning
- Sammanställning av sjukskrivningshistorik för de två sista åren före olyckstillfället och för tiden därefter med angivande av diagnos, sjukskrivningsperiod och sjukskrivningsgrad
- Försäkringskassans första beslut och föredragningspromemoria/missiv jämte bilagor vid sjukersättning/aktivitetsersättning och/eller arbetsskadelivränta. I de fall Försäkringskassan har fattat flera beslut och dessa medför en förändring (av sjukersättningsgrad och/eller diagnos) i förhållande till det första beslutet ska motsvarande handlingar rörande dessa beslut bifogas.
- Försäkringskassans beslut och föredragningspromemoria i ärende om merkostnads-/handikappersättning
- Avgöranden i ärendet från förvaltnings- eller allmänna domstolar
- Intyg och annat materialunderlag som den skadade och bolaget åberopar till stöd för sin inställning, även om den skadade och bolaget är överens.
- Brev/sammanställningar m m. från den skadade och bolaget som är av betydelse för ärendets prövning

Inkomstförlust⁴

- Av kalkylen ska det klart framgå hur bolaget har beräknat både inkomstunderlag (inklusive eventuell OB-ersättning, semester- och övertidsersättning m m.) och samordningsförmåner. Kalkyl ska visa vad inkomstförlusten uppgår till.
- Om bolaget och den skadade har olika uppfattningar om hur inkomstunderlag, samordningsförmåner och inkomstförlust ska beräknas, ska även den skadades uppfattning framgå redovisas.

Egna företagare⁵ (enskild näringsidkare, delägare i handels- eller kommanditbolag eller anställd i eget aktiebolag)

- Sammanställningen över företagets ekonomiska utveckling och ställning tre till fem år före olyckstillfället och för tiden därefter, bl.a. omsättning, intäkter, kostnader och resultat.
- En redogörelse för hur den skadades årliga inkomstunderlag har beräknats

⁴ Mall för kalkyl under rubriken "Inkomstunderlag/Inkomstförlust" finns för nedladdning på nämndens hemsida

⁵ Mall för sammanställning under rubriken "Egna företagare" finns för nedladdning på nämndens hemsida

Trafikskadenämnden

- En beskrivning av verksamheten, där det även ska framgå i vilken utvecklingsfas företaget befann sig vid tidpunkten för olyckan (~~uppstartfas~~~~uppstartsfas~~, utvecklingsfas, avvecklingsfas e. dylikt.) samt hur länge företaget har funnits.
- En redogörelse av den skadades befattning och arbetsuppgifter samt antalet övriga anställda i företaget vid olyckstillfället

Pensionsförlust⁶

- Bolagets beräkning av förlusten av allmän pension och tjänstepension samt svar från tjänstepensionsorgan- och övriga underlag som legat till grund för beräkningarna.

Underhållsärenden

- Bouppteckning
- Ersättningsbeslut från Pensionsmyndigheten (efterlevandepension, barnpension m m.)

Jämkningsärenden

- Trafikmålsanteckningar och, om möjligt, en kopia av förundersökningen
- En redovisning av jämningsgrundande omständigheter
- Lagakraftvunnen dom
- Vid fortsatt prövning räcker det med en hänvisning till nämndens tidigare beslut

Preskriptionsärenden

- Medicinsk utredning i form av journalanteckningar, intyg m m. som utvisar vid vilken tidpunkt den skadade tidigast hade kännedom om att han eller hon hade kunnat begära ersättning för 1) sveda och värk, 2) lyte och bestående men, 3) inkomstförlust och/eller 4) kostnader.
- Om den skadade har återkommit efter att bolaget har tagit slutlig ställning, ska bolagets avslutsbrev, inkl. eventuellt informationsblad, bifogas. Vidare ska det framgå när den skadade återkom till bolaget efter att bolaget har tagit slutlig ställning. Är bolaget och den skadade oense om vid vilken tidpunkt han eller hon återkom till bolaget, ska den skadades redogörelse för omständigheterna samt när och på vilket sätt han eller hon återkom till bolaget bifogas.

Vilandeförklarade ärenden

Kompletteringar ska antingen bifogas promemorian enligt innehållsförteckningen eller läggas sist i promemorian. Om det sistnämnda alternativet väljs ska bilagorna redovisas på motsvarande sätt i innehållsförteckningen där respektive bilaga ska namnges och redovisas enskilt.

2.46 Ingivande av digitalt ~~material~~underlag till nämnden

⁶ Beräkningsmodeller finns för nedladdning på nämndens hemsida

Trafikskadenämnden

Cirkulärets riktlinjer för handläggning av nämndärenden och inför prövning i nämnden gäller även vid hantering och ingivande av digitalt ~~material~~underlag till nämnden.

2.46.1 Digital akt

Vid ingivande av en digital akt ska innehållsförteckningen i bilaga 2 användas samt upprättas med hjälp av s.k. bokmärken.

2.46.2 Digital promemoria (nämndformulär med bilagor)

Vid ingivande av en digital promemoria ska innehållsförteckningarna i bilaga 3 användas samt upprättas med hjälp av s.k. bokmärken.

Om anvisningarna inte följs kan skadeakten återsändas till bolaget för komplettering.

På nämndens vägnar

Annika Brickman
Ordförande

Peter Rigling
Kanslichef

Bilagor:
Nämndformulär, bilaga 1
Innehållsförteckning för digital akt, bilaga 2
Innehållsförteckningar för digital promemoria, bilaga 3

Cirkulär 4-2013

Detta cirkulär innehåller riktlinjer för trafikförsäkringsbolagens handläggning av nämndärenden samt för försättsblad, aktmaterial, aktordning och nämndpromemoria inför prövning i nämnden.¹

1. Riktlinjer för handläggning av nämndärenden²

1.1 Kommunicering

Allt utredningsmaterial som bolaget har inhämtat som underlag för prövning av ersättningsfrågan skickas till den skadade före nämndprövningen. Exempel på sådant material är läkarintyg, journalutdrag, inkomstutredning, besöks-PM m.m.

Om den skadade saknar ombud och det av medicinska eller andra skäl bedöms vara olämpligt att han eller hon personligen får ta del av en viss uppgift ska bolaget verka för att ett lämpligt ombud utses. Handlingar som innehåller en sådan uppgift ska sedan sändas till ombudet.

När nämndpromemorian med ersättningsförslag har färdigställts ska bolaget lämna ett exemplar till den skadade för synpunkter. Om den skadade gör invändningar mot innehållet i promemorian ska detta redovisas till nämnden. Eventuella kommentarer från bolaget ska också redovisas till nämnden och, om de innehåller uppgifter, ställningstagande eller annat av betydelse för prövningen, sändas till den skadade.

Nämndens yttrande ska sändas till den skadade. Om nämndens beslut inte har varit enhälligt ska detta framgå av yttrandet.

1.2 Vilandeförklarade ärenden

Om nämnden har vilandeförklarat ett ärende ska det skickas tillbaka till nämnden för yttrande sedan de uppgifter som vilandeförklaringen avser har kommit in.³

1.3 Anmälan till nämnden om att bolaget inte kommer att följa nämndens yttrande

Ett bolag ska anmäla till nämnden att det avser att avvika från nämndens yttrande i ett visst fall. Bolagens anmälningsskyldighet avser de fall då bolaget i sitt ersättningserbjudande i inte obetydlig mån har avvikit från nämndens yttrande. Om bolaget i huvudsak har följt nämndens yttrande behöver således inte någon anmälan göras.

¹ Cirkulär 4-2013 ersätter cirkulär 3-2000. Det nya cirkuläret antogs av Trafikskadenämndens råd den 24 september 2013. Ändringar har därefter beslutats den 9 december 2013 och den 17 november 2014.

² Trafikskadenämnden har den 19 november 1999, med tillämpning av 14 § i sitt reglemente, träffat en överenskommelse med bolagen om riktlinjer för ärendehantering.

³ Trafikskadenämnden har den 3 februari 1992, med tillämpning av 14 § i sitt reglemente, träffat överenskommelse med bolagen om riktlinjer om vilandeförklaring av ärenden.

Trafikskadenämnden

2. Riktlinjer inför prövning i nämnden

2.1 Försättsblad

Försättsbladet är i första hand till för nämndkansliets administrativa hantering av ärendet.

För att nämnden ska kunna behandla ett ärende så snabbt som möjligt är det nödvändigt att försättsbladet är korrekt och fullständigt ifyllt och att dessa anvisningar om nämndpromemorian m.m. följs. Detta är även viktigt för att nämndens statistik, bl.a. i fråga om bolagens hanteringstider, ska bli tillförlitlig.

2.2 Aktmaterial

Allmänt

- Utgångspunkten är att det ska vara lätt att hitta i akten.
- Samtliga handlingar i akten, inklusive bilagor, ska vara ankomststämplade och sorteras under de mappar som de hör till.
- Handskrivna anteckningar i akten ska vara renskrivna. Uträkningar ska vara tydliga.
- Dubbletter bör undvikas.
- Skadeakten ska överlämnas till nämnden. Den behöver inte innehålla några originalhandlingar.

Den ekonomiska mappen

- Underlag och beräkningar för inkomst som oskadad och för samordningsförmåner ska vara sammanhållna på ett överskådligt och lätt kontrollerbart sätt.
- Samordningsförmånerna ska grundas på Skatteverkets specifikation till självdeklarationen, 155-bilden eller kontrolluppgifter för kalenderår.
- Pensionsförlustberäkningen och samtliga handlingar som utgör underlag för beräkningen ska hållas samlade för sig.
- Utredning och beslut från Försäkringskassan ska finnas i mappen (vissa av dessa handlingar kan placeras i den medicinska mappen).

Korrespondensmappen

- Inkommande och utgående skrivelser mellan den skadade och bolaget samt telefonnoteringar ska finnas i denna mapp.
- Handlingarna ska ligga i kronologisk ordning.

Trafikskadenämnden

Den medicinska mappen

- Läkarutlåtanden, invaliditetsintyg samt medicinska rådgivares utlåtanden med tillhörande frågor ska ligga i grupp och i kronologisk ordning.
- Journalanteckningar ska ligga i kronologisk ordning per sjukvårdsinrättning eller motsvarande.
- Medicinsk rådgivares namn, specialitet, tidpunkt för bedömning och bedömningsunderlag ska framgå av sammanställningen ”Medicinsk och annan utredning för läkarbedömning”.
- Medicinsk rådgivare ska utförligt motivera sitt ställningstagande. Bedömningen ska vara renskriven.
- Utredning och beslut från Försäkringskassan kan om lämpligt placeras i denna mapp.

Övrigt

- Kvitton ska finnas i en egen mapp.

2.3 Nämndpromemoria (nämndformulär med bilagor)

Nämndpromemorian ska utformas utifrån de instruktioner som framgår av försättsbladet, se punkten 2.1.

Nämndpromemorian ska vara sidnumrerad från och med nämndformuläret. Innehållet ska redovisas i innehållsförteckningen.

Det ska inte finnas några originalhandlingar.

Alla kopior ska vara fullt läsliga.

Dubbletter ska undvikas.

2.3.1 Nämndformulär

De anvisningar som lämnas i respektive nämndformulär - **se bilaga 1** - ska följas.

Bolagets ersättningsförslag, den skadades yrkande och grunden för detta samt bolagets motiverade inställning till yrkandet ska redovisas i nämndformuläret. En hänvisning till en bifogad handling är inte tillräcklig.

Det är viktigt att den skadades ståndpunkt redovisas på ett klart och tydligt sätt.

Nämndpromemorian innehållsförteckning och sidnumrering ska inte vara handskrivna.

Innehållsförteckningens sidhänvisning ska anges i nummerföljd.

Anvisningar för redovisning och bedömning av utseendemässiga förändringar:

Trafikskadenämnden

1. I normalfall räcker ett fotografi per förändring om det inte är väsentligt att se förändringen från olika vinklar.
2. Fotografier ska vara tagna då förändringen är stationär (dvs. inga fotografier i akutstadiet, utan förändringen ska vara så läkt som möjligt).
3. Varje fotografi ska numreras och redovisas kronologiskt under punkten 5 i nämndformuläret. Om det finns ett stort antal ärr kan dessa redovisas på en separat blankett som bifogas nämndformuläret. Den separata blanketten finns att hämta på nämndens hemsida.
4. Fotografiet/fotografierna ska färgkopieras i ett exemplar och biläggas sist i nämndpromemorian.

2.3.2 Bilagor till nämndformulär

Om det behövs för den aktuella prövningen ska följande bilagor ingå i nämndpromemorian.

- Kopior av samtliga tidigare nämndyttranden
- Skadeanmälan
- Invaliditetsintyg
- Renskrivning av samtliga yttranden från bolagets medicinska rådgivare i kronologisk ordning tillsammans med frågeställningar.
- Sammanställningen ”Medicinsk och annan utredning för läkarbedömning”
- Intyg/medicinska utlåtanden som den skadade åberopar
- Relevanta journalanteckningar för de två sista åren före olyckstillfället, journaler som avser akutvården och journaler för tiden därefter, i kronologisk ordning från respektive vårdinrättning
- Sammanställning av sjukskrivningshistorik för de två sista åren före olyckstillfället och för tiden därefter med angivande av diagnos, sjukskrivningsperiod och sjukskrivningsgrad
- Försäkringskassans första beslut och föredragningspromemoria/missiv jämte bilagor vid sjukersättning/aktivitetsersättning och/eller arbetsskadelivränta. I de fall Försäkringskassan har fattat flera beslut och dessa medför en förändring (av sjukersättningsgrad och/eller diagnos) i förhållande till det första beslutet ska motsvarande handlingar rörande dessa beslut bifogas.
- Försäkringskassans beslut och föredragningspromemoria i ärende om handikappersättning
- Avgöranden i ärendet från förvaltnings- eller allmänna domstolar

Trafikskadenämnden

- Intyg och annat material som den skadade och bolaget åberopar till stöd för sin inställning, även om den skadade och bolaget är överens.
- Brev/sammanställningar m.m. från den skadade och bolaget som är av betydelse för ärendets prövning

Inkomstförlust⁴

- Av kalkylen ska det klart framgå hur bolaget har beräknat både inkomstunderlag (inklusive eventuell OB-ersättning, semester- och övertidsersättning m.m.) och samordningsförmåner. Kalkyl ska visa vad inkomstförlusten uppgår till.
- Om bolaget och den skadade har olika uppfattningar om hur inkomstunderlag, samordningsförmåner och inkomstförlust ska beräknas, ska även den skadades uppfattning framgå.

Egna företagare⁵ (enskild näringsidkare, delägare i handels- eller kommanditbolag eller anställd i eget aktiebolag)

- Sammanställningen över företagets ekonomiska utveckling och ställning tre till fem år före olyckstillfället och för tiden därefter, bl.a. omsättning, intäkter, kostnader och resultat.
- En redogörelse för hur den skadades årliga inkomstunderlag har beräknats
- En beskrivning av verksamheten, där det även ska framgå i vilken utvecklingsfas företaget befann sig vid tidpunkten för olyckan (uppstartfas, utvecklingsfas, avvecklingsfas e.dyl.) samt hur länge företaget har funnits.
- En redogörelse av den skadades befattning och arbetsuppgifter samt antalet övriga anställda i företaget vid olyckstillfället

Pensionsförlust⁶

- Bolagets beräkning av förlusten av allmän pension och tjänstepension samt svar från tjänstepensionsorgan.

Underhållsärenden

- Bouppteckning
- Ersättningsbeslut från Pensionsmyndigheten (efterlevandepension, barnpension m.m.)

Jämkningsärenden

- Trafikmålsanteckningar och, om möjligt, en kopia av förundersökningen

⁴ Mall för kalkyl under rubriken "Inkomstunderlag/Inkomstförlust" finns för nedladdning på nämndens hemsida.

⁵ Mall för sammanställning under rubriken "Egna företagare" finns för nedladdning på nämndens hemsida.

⁶ Beräkningsmodeller finns för nedladdning på nämndens hemsida.

Trafikskadenämnden

- En redovisning av jämningsgrundande omständigheter
- Lagakraftvunnen dom
- Vid fortsatt prövning räcker det med en hänvisning till nämndens tidigare beslut

Preskriptionsärenden

- Medicinsk utredning i form av journalanteckningar, intyg m.m. som utvisar vid vilken tidpunkt den skadade tidigast hade kännedom om att han eller hon hade kunnat begära ersättning för 1) sveda och värk, 2) lyte och bestående men, 3) inkomstförlust och/eller 4) kostnader.
- Om den skadade har återkommit efter att bolaget har tagit slutlig ställning, ska bolagets avslutsbrev, inkl. eventuellt informationsblad, bifogas. Vidare ska det framgå när den skadade återkom till bolaget efter att bolaget har tagit slutlig ställning. Är bolaget och den skadade oense om vid vilken tidpunkt han eller hon återkom till bolaget, ska den skadades redogörelse för omständigheterna samt när och på vilket sätt han eller hon återkom till bolaget bifogas.

Vilandeförklarade ärenden

Kompletteringar ska antingen bifogas promemorian enligt innehållsförteckningen eller läggas sist i promemorian. Om det sistnämnda alternativet väljs ska bilagorna redovisas på motsvarande sätt i innehållsförteckningen där respektive bilaga ska namnges och redovisas enskilt.

2.4 Ingivande av digitalt material till nämnden

Cirkulärets riktlinjer för handläggning av nämndärenden och inför prövning i nämnden gäller även vid hantering och ingivande av digitalt material till nämnden.

2.4.1 Digital akt

Vid ingivande av en digital akt ska innehållsförteckningen i bilaga 2 användas samt upprättas med hjälp av s.k. bokmärken.

2.4.2 Digital promemoria (nämndformulär med bilagor)

Vid ingivande av en digital promemoria ska innehållsförteckningarna i bilaga 3 användas samt upprättas med hjälp av s.k. bokmärken.

Om anvisningarna inte följs kan skadeakten återsändas till bolaget för komplettering.

På nämndens vägnar

Ordförande

Kanslichef

Trafikskadenämnden

Bilagor:

Nämndformulär, bilaga 1

Innehållsförteckning för digital akt, bilaga 2

Innehållsförteckningar för digital promemoria, bilaga 3

2023-09-06

Till
Trafikskadenämndens råd

Förslag om Pensionsgrupp och arbetsordning

Arbetet med att ta fram ett nytt systemstöd (tjänsten) för pensionsförlustberäkning för allmän pension fortsätter och arbetsgruppen har i stort sett avslutat systemutvecklingen och kommer inom kort ge nämndens referensgrupp möjlighet att testa och lämna synpunkter på det framtagna beräkningsverktyget. Arbetsgruppen kommer att se över eventuella synpunkter och förslag från referensgruppen och därefter presentera det slutliga förslaget till ny tjänst inför rådsmötet i december 2023.

Inför detta arbete föreslår kansliet att rådet tillsätter en grupp, pensionsgruppen, som har i uppgift att förvalta tjänsten. Kansliet har tagit fram ett förslag till arbetsordning, se bilaga 3.1, där det framgår hur förvaltningen är tänkt att genomföras. Styrgruppen har tagit del av föreslaget och har inte haft något att invända mot detta.

För det fall rådet accepterar föreslaget behöver varje ledamotsgrupp och Min Pension skyndsamt utse varsin representant så att pensionsgruppen gemensamt kan ta fram ett förslag till vad rådet bör delegera till pensionsgruppen om beslut och utredning i den kommande förvaltningen av tjänsten. Detta förslag kommer i så fall att presenteras till rådsmötet i december.

För kansliets räkning

Arbetsordning för Pensionsgruppen

Bakgrund

Trafikskadenämnden (nämnden) ska tillhandahålla en tjänst ”Pensionsförlustberäkning Allmän pension”. Tjänsten har beställts av Trafikförsäkringsföreningen (TFF) och nämndens råd (rådet) och ska via nämndens hemsida vara tillgänglig för bolagen och externa intressenter.

Huvudmannaskap och mandat

1. Pensionsgruppen, som rådet är huvudman för, ska förvalta tjänsten.
2. Pensionsgruppen består av nämndens kanslichef (sammankallande), en radsrepresentant från varje ledamotsgrupp i rådet samt en representant från Min Pension.
3. Varje ledamotsgrupp och Min Pension utser varsin representant att medverka i Pensionsgruppen.
4. Rådet beslutar om gruppens ansvarsområden vad gäller beslut och utredning.

Pensionsgruppens arbete

1. Pensionsgruppen har utifrån vad som anges i rådets delegering rätt att
 - a. ta beslut i olika frågor om tjänsten och
 - b. initiera utredningar i frågor som påverkar tjänsten.
2. Pensionsgruppen utser en beredningsgrupp som har till uppgift att utreda och ta fram förslag till beslut utifrån pensionsgruppens direktiv.
3. Beredningsgruppen består av projektledare från TFF/SFA (sammankallande) en representant från Min Pension och representanter från de försäkringsföretag som har representanter i rådet.
4. Pensionsgruppen kan utse adjungerande ledamöter till beredningsgruppen om ett sådant behov skulle föreligga.
5. Kanslichefen rapporterar till rådet och till TFF VD om arbetet i gruppen.

Möten

1. Pensionsgruppen ska hålla möten i god tid före ordinarie rådsmöten.
2. Dagordning och möteshandlingar ska om möjligt distribueras till ledamöterna minst en vecka före respektive möte.
3. Vid mötena ska minnesanteckningar föras och distribueras till ledamöterna så snart som möjligt efter respektive möte.
4. Minnesanteckningarna ska även göras tillgängliga för övriga aktörer.

Finansiering

1. Finansiering av Pensionsgruppens arbete ingår i nämndens budget och tas fram och beslutas via det årliga ordinarie budgetarbetet.
2. Eventuellt tillkommande arbete vars kostnader inte täcks av den ordinarie budgeten beslutas av TFF VD på förslag från kanslichef.

Fråga om översyn av ersättning för anspänning i arbete och studier enligt mentabell 3 och för särskilda olägenheter i studier

En arbetsgrupp bestående av [REDACTED] (ordförande), [REDACTED] och [REDACTED] (sekreterare) har tagit fram en rapport om översyn av ersättning för anspänning i arbete och studier enligt mentabell 3 och för särskilda olägenheter i studier. Rapporten redovisas i bilaga 4.1.

Förslag till beslut

Rådet beslutar i enlighet med arbetsgruppens förslag.

För kansliets räkning

[REDACTED]

Till

2023-09-05

Trafikskadenämndens råd

Översyn av ersättningen för anspänning i arbete och studier enligt mentabell 3 och för särskilda olägenheter i studier

Arbetsgruppens uppdrag

Trafikskadenämnden har beslutat att se över frågan om ersättning för anspänning i arbete och studier enligt mentabell 3 och för särskilda olägenheter i studier och arbete.

Arbetsgruppen har fått i uppdrag att utreda följande frågeställningar (1–3). Arbetsgruppen har varit oförhindrad att ta upp även andra frågor som kan vara av intresse inom området.

1. Hur länge ska den skadade ha varit i arbete för att ersättning enligt mentabell 3 ska kunna utgå?
2. Vad krävs för att ersättning ska lämnas för anspänning i arbete eller studier enligt mentabell 3? Ska ersättningen variera beroende på studienivån (t.ex. grundskola, gymnasium eller högskola)? Ska ersättningen påverkas om studierna bedrivs på deltid?
3. Vad krävs för att ersättning ska lämnas för särskilda olägenheter i arbete? Kan ersättning för särskilda olägenheter lämnas även för studier? Ska ersättningen i så fall variera beroende på studienivån (t.ex. grundskola, gymnasium eller högskola)? Hur bör ersättningen påverkas av att studierna är anpassade?

Arbetets utgångspunkt har varit att beskriva hur nuvarande praxis ser ut, undersöka om det finns behov av kompletteringar och ta fram förslag till sådana. Gruppens arbete tar sin utgångspunkt från 2002 års ändringar i skadeståndslagen.

I arbetsgruppen ingår [REDACTED] (ordförande), [REDACTED] / [REDACTED] och [REDACTED] (sekreterare). Ansvarsförsäkringens

Personskadenämnd har beretts tillfälle att delta i arbetet genom en adjungerad ledamot och har till sådan utsett [REDACTED]

För tydlighetens skull har arbetsgruppen valt att presentera de angivna frågeställningarna ovan i ordningen 2, 1, 3.

1. Vad krävs för att ersättning ska lämnas för anspänning i arbete eller studier enligt mentabell 3? Ska ersättningen variera beroende på studienivån (t.ex. grundskola, gymnasium eller högskola)? Ska ersättningen påverkas om studierna bedrivs på deltid?

1.1. Mentabellerna

År 2002 ändrades skadeståndslagen för skadefall som inträffat efter år 2001, bland annat genom att den tidigare olägenhetsersättningen kom att ingå i ersättningen för bestående men. Det innebär att för skador från och med år 2002 ersätts den skadades olägenheter i arbete och i daglig livsföring schablonmässigt och någon individuell bedömning görs inte av anspänningsgraden eller ersättningens storlek. Syftet med lagändringen var bland annat att få en enklare tillämpning.

I Cirkulär 2 finns tre olika mentabeller för att beräkna ersättning för bestående men i skador från och med 2002 (dvs. för medicinsk invaliditet och för olägenheter). Vilken tabell som ska användas beror på om den skadade arbetar eller inte.

Mentabell 1 används när den skadade efter trafikskadan har återgått i arbete minst 25 procent av heltid. I tabellbeloppen ingår ersättning för medicinsk invaliditet inklusive anspänning i arbete och olägenheter i daglig livsföring i övrigt.

Mentabell 2 används för en skadad som inte arbetar efter trafikskadan. I tabellbeloppen ingår ersättning för medicinsk invaliditet inklusive olägenheter i daglig livsföring i övrigt.

Mentabell 3 används för att beräkna vilken ersättning den skadade kan få om den har återgått i arbete minst 25 procent av heltid varaktigt (se nedan p 2.2.) och tidigare fått ersättning enligt mentabell 2. Tabellen läses av vid den ålder då den skadade återgick i arbete.

1.2. Arbetsgruppens utredning och överväganden

1.2.1. Ersättning för anspänning i studier enligt mentabell 3

För att i detta hänseende förstå mentabell 3 bör inledningsvis som jämförelse något sägas om mentabell 1. I mentabell 1 ingår ersättning för anspänning i arbete. Beloppet bestäms schablonmässigt och dess storlek beror endast på den skadades grad av invaliditet och inte ålder eller faktisk anspänning. Tabellen är uppbyggd så att ersättning för anspänning i arbete ingår från tabellens början, dvs. från och med den skadades första levnadsår. Enligt praxis medför detta att när en person skadas som barn eller i studieålder och ersättning lämnas enligt mentabell 1 ingår ersättning för alla nivåer av studier. (För frågan om ersättning för särskilda olägenheter, se avsnitt 3.)

Arbetsgruppen har av förarbeten och tidigare utredningar inte kunnat finna någon tydlig motivering till varför ersättning för anspänning i arbete kan lämnas enligt mentabell 1 till någon redan under hans eller hennes första levnadsår. Mentabellerna är dock uppbyggda med

schabloner för att vara lätta att tillämpa. Det faktum att ersättning ingår redan från första levnadsåret talar enligt arbetsgruppen tydligt för att anspänning i studier ska jämföras med arbete. I de flesta fall när ett barn skadas, och det kan förutsättas att den skadade i framtiden kommer att kunna arbeta, förordas också ersättning enligt mentabell 1. Ersättning för anspänning i studier ingår således för barnets hela studieperiod, dvs. både grundskola och gymnasium (och eventuellt eftergymnasiala studier).

Det bör också påpekas att vid skolarbete finns, likaväl som vid förvärvsarbete, ett krav på en prestation. En sådan prestation torde medföra en anspänning som kan vara mer omfattande för en skadad än för en oskadad oavsett ålder på den skadade personen. Det är emellertid svårt att värdera en enskild individs grad av anspänning och det är också önskvärt med en enkel tillämpning. Även detta talar för att ersättning ska lämnas schablonmässigt för både studier och arbete. För det fall synsättet i stället skulle vara att ersättning inte lämnas för anspänning i studier utan bara för anspänning i arbete skulle det innebära en mer komplicerad bedömning av enskilda skadade som studerar. Detta kan inte ha varit syftet med mentabellernas tillkomst. Tillämpningen i nämnden måste också vara rättvis och förutsägbar.

Detta leder enligt arbetsgruppen till den logiska konsekvensen att ersättning enligt mentabell 3, som ska användas när den skadade tidigare har fått ersättning enligt mentabell 2 och därefter återgått i arbete, även ska lämnas för studier.

Arbetsgruppen har sammanfattningsvis, mot bakgrund av ovanstående, uppfattningen att ersättning för anspänning i studier ska lämnas för alla studienivåer även när tabell 3 används. Detta är också den praxis som kan iakttas. Som framgår av arbetsgruppens förslag punkten 1.3. kan vissa undantag göras.

Frågan hur länge den skadade ska ha varit i arbete eller studier för att ersättning enligt mentabell 3 ska lämnas behandlas i avsnitt 2.

1.2.2. Arbetssökande och arbetsträning

Enligt nämndens praxis krävs att den skadade arbetar, studerar eller genomför arbetsträning som leder till arbete för att ersättning för anspänning ska lämnas. Det räcker således inte att endast vara arbetssökande. Ersättning för anspänning lämnas normalt inte heller om den skadade har aktivitetsersättning. Ett undantag är exempelvis om den skadade arbetar med helt eller delvis vilande aktivitets- eller sjukersättning. Det krävs vidare att det ska finnas en samordnings- och beskattningsbar inkomst av arbete (gäller inte vid studier).

1.3. Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppen har inledningsvis funnit det lämpligt att utifrån rådande praxis definiera anspänning i arbete och studier:

Med anspänning i arbete avses den ökade ansträngning som den skadade har efter skadan för att kunna utföra sitt arbete och ta sig till och från sin arbetsplats. Med anspänning i studier avses på motsvarande sätt den ökade ansträngning som den skadade har efter skadan för att kunna genomföra sina studier och ta sig till och från studieplatsen.

I anslutning till Trafikskadenämndens praxis föreslår arbetsgruppen att följande ska gälla.

Ersättningen avser att kompensera de allmänna besvär och den ökade anspänning den skadade har för att kunna uppnå förväntade resultat i förekommande arbetsuppgifter eller studier och de allmänna svårigheter den skadade har för att fungera i arbetet eller studierna.

Huvudregeln är att ersättning för anspänning i studier och/eller arbete ska lämnas schablonmässigt om den skadade studerar eller arbetar minst 25 procent av heltid. Ersättning lämnas då enligt mentabell 1.

För det fall den skadade vid fastställandet av ersättning inte studerar eller arbetar och/eller det är oklart om den skadade kommer att kunna studera eller arbeta i framtiden lämnas ersättning enligt mentabell 2. Om den skadade därefter studerar eller arbetar minst 25 procent av heltid lämnas ytterligare menersättning enligt tabell 3 från och med den ålder då den skadade började studera eller arbeta efter skadan.

Ett undantag bör kunna vara när den skadade studerar vid prövningen men inte kan förväntas komma ut i förvärvsarbete därefter (t.ex. en skadad med en hjärnskada som studerar med anpassning). Ersättning bör då lämnas enligt tabell 2 samt med årsbelopp enligt tabell 3 för den begränsade studietiden. För det fall den skadade därefter kommer ut i förvärvsarbete lämnas ytterligare ersättning enligt tabell 3 (se vidare avsnitt 2).

Om den skadades besvär är så pass omfattande att det inte finns något krav på prestation bör huvudregeln, att ersättning för anspänning i studier lämnas enligt schablon, kunna frångås. Utredningen måste i sådana fall visa att den skadade inte har någon anspänning i sina studier. De fall som åsyftas kan vara personer som är så allvarligt skadade att deras skolgång är att jämställa med en daglig verksamhet.

Ersättning för anspänning i arbete under period av arbetsträning lämnas endast om arbetsträningen medfört att den skadade har kommit ut i arbete. Ersättning lämnas inte för period när den skadade varit arbetssökande.

1.3.1. *Sammanfattande slutsatser*

För att ersättning ska lämnas för arbete eller studier enligt mentabell 3 krävs att den skadade tidigare har fått ersättning enligt mentabell 2 och därefter börjar arbeta eller studera. Ersättningen är inte beroende av studienivå men för att ersättning ska lämnas krävs att arbetet eller studierna bedrivs i omfattningen minst 25 procent av heltid.

2. Hur länge ska den skadade ha varit i arbete för att ersättning enligt mentabell 3 ska kunna utgå?

2.1. Allmänt

Som framgått ovan får en skadad ersättning för bestående men enligt framtagna mentabeller. Ersättning för anspänning i arbete ingår i mentabell 1 med ett schabloniserat belopp och för att få ersättning för bestående men enligt mentabell 1 krävs att den skadade arbetar minst 25 procent av heltid varaktigt.

Av Cirkulär 2 framgår att i mentabell 3 ingår enbart ersättning för anspänning i arbete. Den utgör skillnaden mellan ersättningsbeloppen i tabellerna 1 och 2. Tabellen avläses vid den skadades ålder när denne återgick i arbete. Detsamma gäller vid studier.

Huvudregeln är att ersättning för anspänning i arbete eller studier inte lämnas om den skadade endast arbetar eller studerar under begränsade perioder eller personen inte har återgått i arbete eller studier varaktigt. Detta motiveras bland annat av att det är fråga om en schabloniserad ersättning som ska vara enkel att tillämpa.

Ersättning för anspänning i studier och/eller arbete kan dock lämnas för en begränsad period (enligt årsbeloppen i mentabell 3) om den skadade med tiden blir arbetsoförmögen på grund av trafikolyckan eller om det är osäkert om den skadade kommer att klara av att arbeta för tiden efter den aktuella prövningsperioden.

En fråga som uppstår är om man kan och bör försöka precisera begrepp som exempelvis *begränsade perioder* och *varaktigt*.

2.1.1. Tidigare rådsbeslut och vice ordförandemöten

Av rådsbeslut den 9 december 2013 framgår bland annat att nämndens cirkulärs ordalydelse angående mentabell 3 skulle ändras till ”I Tabell 3 ingår enbart ersättning för anspänning i arbete. Den utgör skillnaden mellan ersättningsbeloppen i tabellerna 1 och 2. Tabellen avläses vid den skadades ålder när denne återgick i arbete”.

Vid vice ordförandemöte den 19 maj 2014 enades man om att tolka rådets beslut på så sätt att det krävs längre perioder av sjukskrivning eller arbete för att det ska bli aktuellt att tillämpa tabell 2 och 3 i stället för tabell 1. Det innebär att om den skadade bara haft kortare perioder av sjukskrivning ska ersättning lämnas enligt tabell 1 och om den skadade endast varit i arbete under kortare perioder ska det inte lämnas någon specifik ersättning för anspänning i arbete. Vad som ska ses som kortare respektive längre perioder bör nämnden kunna ta ställning till via sin löpande praxis. I det fåtal fall där den skadade återgått i arbete efter en längre period av sjukskrivning men där bolaget inte betalt ersättning förrän ytterligare lång tid förflutit bör nämnden trots detta kunna förorda ersättning enligt tabell 1. Det kan uppfattas som oskäligt och märkligt att förorda ersättning enligt tabell 2 och 3 när den skadade har arbetat under många år.

2.1.2. Nuvarande praxis

Av nämndens praxis framgår följande. För att ersättning för anspänning i arbete eller studier ska lämnas krävs att den skadade har arbetat eller studerat minst i omfattningen 25 procent av heltid under cirka två års tid eller kan förväntas göra det. Vidare lämnas inte ersättning för kortare perioder (kortare än ca två år). För perioder som överstiger cirka två år men inte är bestående lämnas ersättning med årsbelopp som framgår av mentabellerna.

Bolagens praxis är att ersättning lämnas när den skadade har arbetat minst 25 procent av heltid. Ersättning lämnas dock i realiteten för den tid den skadade är i arbete, även om perioden är kortare än två år.

2.2. Arbetsgruppens utredning och överväganden

Inledningsvis kan konstateras att begreppet ”varaktigt” är relativt komplicerat eftersom betydelsen kan tolkas som något som är ständigt pågående. Med det synsättet skulle till exempel studier aldrig kunna ses som varaktiga.

Nämndens praxis i denna fråga synes inte heller vara enhetlig. Fråga har därför uppkommit om ersättning för anspänning i arbete och studier ska kunna lämnas för en begränsad tid i fall där den skadade har arbetat eller studerat mindre än två år (och sedan inte kommit ut i arbete efter avslutade studier).

I skador från och med år 2002 ersätts som tidigare nämnts den skadades anspänning schablonmässigt och syftet är bland annat att få en enklare tillämpning. För det fall ersättning för anspänning i arbete och studier ska lämnas för kortare perioder frångås syftet om en enklare och schablonmässig tillämpning till viss del. Förfarandet kommer i sådana fall att likna det som används i skador före år 2002 vid bestämmande av ersättning för anspänning i arbete (B). Det kan dock framstå som orimligt att en skadad person inte skulle få ersättning för sin anspänning för kortare perioder.

Arbetsgruppen konstaterar att även om ersättning för anspänning i arbete och studier skulle lämnas för kortare perioder skulle tillämpningen inte kompliceras nämnvärt eftersom beräkningen av tidsbegränsad ersättning för anspänning i arbete görs utifrån årligt fastställda belopp beroende på invaliditetsgrad. Ersättning skulle även fortsättningsvis ersättas schablonmässigt och inte efter en individuell bedömning (så som görs i skador före år 2002).

Arbetsgruppen har således uppfattningen att ersättning för anspänning i arbete och studier bör kunna lämnas även för kortare perioder än cirka två år. Mot den bakgrunden bör begreppet att den skadade ska arbeta eller studera ”varaktigt” frångås. Det kan dock, av praktiska och rimliga skäl, vara befogat att ha en nedre gräns för hur lång tid en skadad ska ha varit i arbete eller studier för att ersättning ska kunna lämnas. Detta eftersom anspänning ska ha uppstått i en rimlig ersättningsbar nivå utifrån vad som kan förväntas av en skadad person som arbetar eller studerar. En sådan nedre gräns bör enligt arbetsgruppen vara tre månader av

sammanhängande arbete eller studier. Ersättningsbeloppet beräknas utifrån gällande årsbelopp för mentabell 3 för aktuell invaliditet.

Arbetsgruppen har därutöver övervägt om ett lägsta belopp skulle vara 1 000 kr vilket skulle innebära att det vid lägre invaliditeter skulle krävas längre perioder än tre månader av sammanhängande arbete eller studier för att ersättning ska lämnas. Då det skulle röra ett mycket begränsat antal fall och medföra en mer komplicerad reglering föreslår arbetsgruppen inte det.

Arbetsgruppen har också övervägt möjligheten att kunna slutpröva frågan om ersättning för anspänning i arbete utifrån den skadades prognos för framtiden, dvs. om frågan om ersättning för bestående men ska kunna slutprövas utifrån mentabell 1 även om den skadade inte är i arbete men mycket talar för att den skadade kommer återgå. Arbetsgruppen konstaterar att det är en fråga som bör bedömas från fall till fall. Det bör dock inte finnas något egentligt hinder för detta. En slutprövning skulle då kunna godtas om prognosen är tydlig och skadans omfattning och övriga relevanta omständigheter (t.ex. arbetsmarknaden och anställningsform med mera) beaktas.

Gällande studier finner arbetsgruppen att det i de fall där den skadades studier går enligt plan med godkända resultat bör det kunna förutsättas att den skadade kommer komma ut i arbete. I dessa fall kan ersättning lämnas enligt mentabell 1 eller, om ersättning tidigare lämnats enligt mentabell 2, enligt mentabell 3.

2.3. Arbetsgruppens förslag

Om den skadade arbetar eller studerar i perioder efter en trafikolycka innan han eller hon blir stadigvarande arbetsoförmögen lämnas tidsbegränsad ersättning enligt mentabell 3 utifrån i tabellen angivna årsbelopp. För att ersättning för anspänning i arbete och studier ska lämnas enligt mentabell 3 för tidsbegränsade perioder krävs att den skadade har varit i arbete och/eller studier sammanhängande i minst tre månader.

Om den skadade tidigare har fått ersättning enligt mentabell 2 och därefter återgår i arbete eller studier, och prognosen är att återgången är stadigvarande, lämnas ersättning enligt mentabell 3. Om arbetet ska anses vara stadigvarande kan bedömas bland annat utifrån medicinsk prognos och typ av tjänst. Vid osäkerhet lämnas ersättning enligt mentabell 2 och för anspänning i arbete och studier enligt mentabell 3 utifrån årsbeloppet i tabellen för den period den skadade arbetar (enligt ovan).

Exempel:

1. Den skadade var sjukskriven efter olyckan och återgick i stadigvarande arbete inom ett år efter olyckan. Ersättning lämnas enligt mentabell 1.
2. Den skadade var sjukskriven efter olyckan och återgick i arbete två år senare i en tillsvidareanställning. Prognosen är att den skadade kommer att arbeta stadigvarande. Ersättning lämnas enligt mentabell 2 för den skadades ålder vid invaliditetstillstånd och enligt mentabell 3 för ålder vid återgång i arbete.
3. Den skadade var sjukskriven efter olyckan och arbetade sedan i varierande omfattning i cirka sju månader innan han eller hon blev sjukskriven igen och sedan fick sjukersättning. Ersättning för bestående men lämnas enligt tabell 2 och enligt tabell 3 för sju månader utifrån aktuellt årsbelopp för invaliditeten.
4. Den skadade var sjukskriven efter olyckan och arbetade sedan i mindre än tre månader innan han eller hon blev helt arbetsförmögen. Ersättning lämnas endast enligt tabell 2.

3. Vad krävs för att ersättning ska lämnas för särskilda olägenheter i arbete? Kan ersättning för särskilda olägenheter lämnas även för studier? Ska ersättningen i så fall variera beroende på studienivån (t.ex. grundskola, gymnasium eller högskola)? Hur bör ersättningen påverkas av att studierna är anpassade?

3.1. Allmänt

I och med ändringen av Skadeståndslagen 2002 kom, som beskrivits ovan, ersättning för olägenheter i form av anspänning i arbete och olägenheter i daglig livsföring att ingå i ersättningen för bestående men enligt mentabellerna 1 – 3. Posten "särskilda olägenheter" infördes då i 5 kap. 1 § p 3. Ersättning för särskilda olägenheter har som syfte att kompensera den skadade i de fall då den olägenhetsersättning som ingår i mentabellerna inte kan anses vara tillräcklig.

Särskilda olägenheter delas i upp i ersättningsposterna "särskilda olägenheter i arbete" och "särskilda olägenheter i daglig livsföring". Arbetsgruppens rapport behandlar endast särskilda olägenheter i arbete. Arbetsgruppen har även kommit fram till att studier innefattas.

Av förarbetena¹ framgår bland annat att ersättning för särskilda olägenheter endast ska lämnas vid särskilt hög invaliditet och att en individuell prövning ska göras. Ersättning ska lämnas undantagsvis om olägenheten klart överstiger vad som kompenseras av ersättningen för bestående men. Ersättning kan framför allt lämnas när den skadade drabbas av ökad anspänning i arbete i betydande grad. Det kan röra sig om påtagliga besvär vid frekvent förekommande arbetsuppgifter eller när den skadade har uppenbara svårigheter att fungera i arbetet.

I de flesta fall ingår alltså ersättning för olägenheter i arbete i ersättningen för bestående men. I mentabellerna anges ersättning för anspänning i arbete (B) som ett årligt belopp beroende på den skadades invaliditetsgrad. Vid invaliditeter över 15 procent är beloppet som avser anspänning i arbete konstant vilket medför att det från och med då antas att den skadades anspänning i arbete inte ökar parallellt med ökad invaliditetsgrad. Det innebär i praktiken att ersättning för särskilda olägenheter kan bli aktuell om ersättning för olägenheter i arbete inte beaktas fullt ut i ersättningen som ingår i mentabellen. En prövning görs då i det enskilda fallet där man tittar på hur stora olägenheter den skadade har i sitt arbete. Till skillnad mot ersättningsposten olägenheter i arbetet så är således särskilda olägenheter inte en schabloniserad ersättning utan ersättningsbeloppet avgörs från fall till fall utifrån den skadades anspänning.

3.1.1. Nämndens praxis

I skador som inträffat före år 2002 bedöms ersättningsnivån för olägenheter i arbete (B) utifrån fyra olika nivåer, nivå I, nivå II, nivå III och nivå IV. Beloppen ändras årligen.

¹ Prop. 2000/2001:68

Ersättning för anspänning i arbete behöver dock inte lämnas enligt en fast nivå utan beloppet kan vara mellan två olika nivåer beroende på vad som anses skäligt.

Vid bedömningen av ersättning för särskilda olägenheter gör nämnden ofta en jämförelse med vad den skadade skulle fått för ersättning om skadan hade inträffat före år 2002. Om beloppet för anspänning i arbete i skadefall före år 2002 skulle ha överstigit det som sedan år 2002 ingår i mentabell 1 eller 3 kan antas att ersättning för särskilda olägenheter bör lämnas eftersom syftet med lagändringen inte var att den skadade skulle kompenseras för sina olägenheter i lägre omfattning.

Nämnden har lämnat flera referat inom området ersättning för särskilda olägenheter i arbete och har förordat ersättning i intervallet 1 500 kr – 5000 kr per år.

Nämnden har i ett fåtal fall förordat ersättning för särskilda olägenheter vid högskolestudier men har generellt varit restriktiv i fråga om ersättning vid studier.

Vid bestämmande av ersättning för särskilda olägenheter har nämnden bland annat beaktat typ av skada och invaliditetsgrad, hur de skadebetingade besvären belastar i förhållande till den skadades arbetsuppgifter, hur väl arbetet är anpassat och i vilken omfattning den skadade arbetar (hel- respektive deltid).

3.2. Arbetsgruppens utredning och överväganden

Till skillnad mot olägenhetsersättningen som ingår i mentabellerna är ersättningen för särskilda olägenheter inte en schabloniserad utan en individuell ersättning. För att ersättning för särskilda olägenheter ska kunna lämnas måste det framgå av utredningen att den skadades olägenheter överstiger vad som kan anses ingå i menersättningen. Det bör således beaktas särskilt vilka arbetsuppgifter den skadade utför och på vilket sätt dessa belastar den skadade samt i vilken omfattning dessa förekommer.

Av avsnitt 1.3. framgår bland annat att arbetsgruppen anser att med anspänning i arbete avses den ökade ansträngning som den skadade har efter skadan för att kunna utföra sitt arbete och ta sig till och från sin arbetsplats. Med anspänning i studier avses på motsvarande sätt den ökade ansträngning som den skadade har efter skadan för att kunna genomföra sina studier och ta sig till och från studieplatsen.

Enligt direktiven ska arbetsgruppen ta ställning till om ersättning för särskilda olägenheter ska kunna lämnas vid studier. Frågan bör besvaras mot bakgrund av att arbetsgruppen kommit fram till att ersättning för anspänning enligt mentabellerna ska lämnas både vid arbete och vid studier. Det bör därför vara principiellt möjligt att lämna ersättning för särskilda olägenheter även vid studier. Därvid bör dock följande beaktas.

Av 3 kap. 2 § skollagen (2010:800) framgår att alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktions-nedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som

gäller, ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser.

Det innebär således att skolan ska anpassa undervisningen för elever med funktionsnedsättning. Rektor har det yttersta ansvaret för att undervisningen organiseras så att eleven med funktionsnedsättning kan uppfylla betygskriterierna. Om anpassningarna inte är tillräckliga kan eleven ha rätt till särskilt stöd. Den som driver skolan, huvudmannen, har ansvar för att eleven får tillgång till de verktyg och hjälpmedel som eleven behöver för sin skolgång.

Mot bakgrund av att skolan har en långtgående skyldighet att genomföra anpassningar för personer med funktionsnedsättningar i grundskola och gymnasium innebär det i praktiken att ersättning för särskilda olägenheter vid grundskole- och gymnasiestudier inte borde vara aktuell. Vid eftergymnasiala studier synes inte utbildningsinstitutionen ha samma skyldighet att anpassa studierna utifrån funktionsnedsättning och därför bör ersättning för särskilda olägenheter prövas utifrån andra utgångspunkter. Det bör dock beaktas om studierna har anpassats för att därmed minska den skadades skadebetingade olägenheter att utföra detta.

Sammanfattningsvis konstaterar arbetsgruppen att ersättning för särskilda olägenheter i arbete lämnas när den skadade har särskilda svårigheter i arbetet och därför bör ersättas utöver den schabloniserade ersättningen för olägenheter som ingår i mentabell 1 och 3. De särskilda olägenheterna bedöms i varje enskilt fall och frågan om sådan ersättning bör utgå blir främst aktuellt vid högre invaliditeter. Detta kan även tillämpas vid studier.

Vid bestämmande av ersättning för särskilda olägenheter görs en prövning i det enskilda fallet utifrån hur stora olägenheter den skadade har i sitt arbete eller i sina studier. Faktorer som påverkar ersättningens storlek är exempelvis den skadades typ av skada och invaliditetsgrad, hur de skadebetingade besvären belastar i förhållande till den skadades arbetsuppgifter, hur väl arbetet är anpassat och i vilken omfattning den skadade arbetar (hel- respektive deltid).

I praktiken blir ersättning för särskilda olägenheter inte aktuell vid invaliditeter under 15 procent eftersom den ersättning för olägenheter i arbete och studier som ingår i menersättningen ökar med stigande invaliditetsgrad upp till 15 procent. I de fallen blir den skadade kompenserad med den schabloniserade ersättningen. Ersättning för särskilda olägenheter synes inte heller i praktiken bli aktuellt under grundskole- och gymnasiestudier eftersom skolan har en långtgående skyldighet att anpassa studierna utifrån en persons funktionsnedsättning.

3.3. Arbetsgruppens förslag

Arbetsgruppen föreslår att nuvarande praxis får gälla även fortsättningsvis. Ersättning kan således lämnas för särskilda olägenheter i arbete och studier i fall där den skadade inte kompenseras i tillräcklig omfattning genom den ersättning som ingår i mentabell 1 och 3.

4. Övergångsfrågor

Arbetsgruppen föreslår inte några regeländringar. Syftet med arbetsgruppens förslag är att praxis ska bli mer enhetlig. Några särskilda övergångsregler behövs därför inte.

För arbetsgruppen

Ordförande

Sekreterare

Information från kansliet

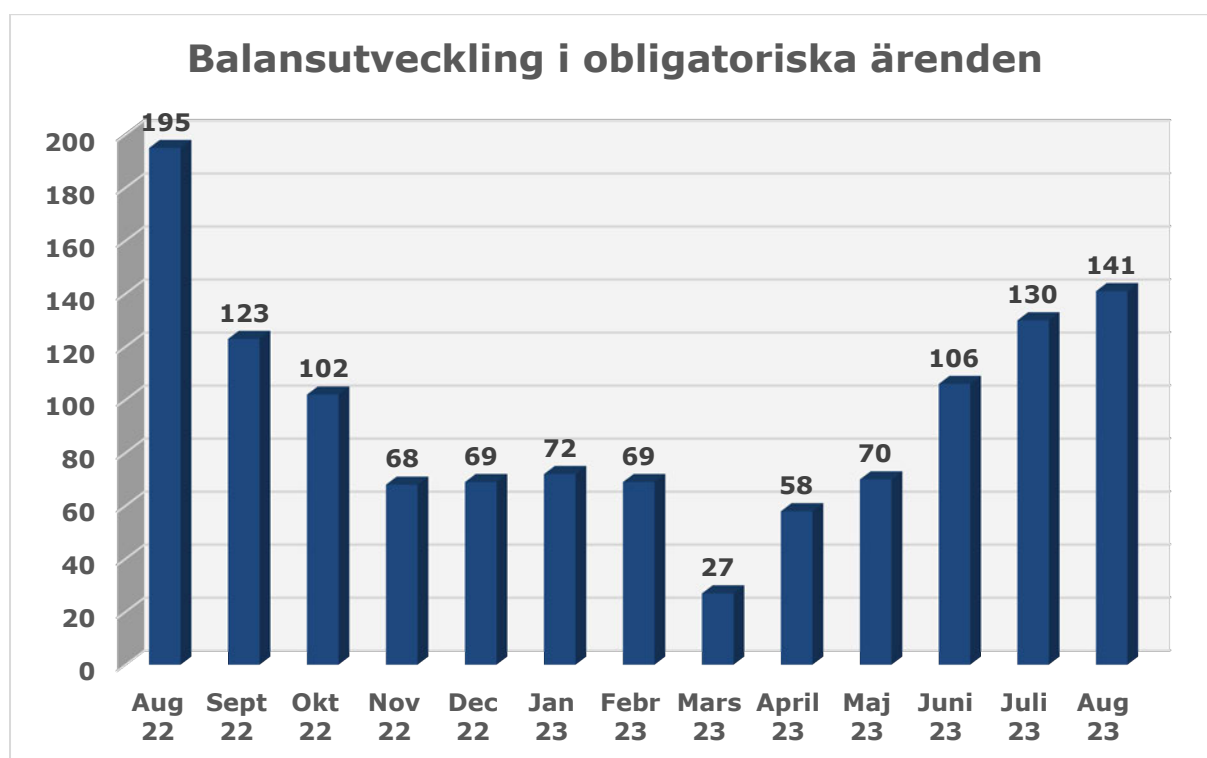
1. Statistik

Den totala inströmningen av ärenden under årets första åtta månader minskade med elva procent jämfört med samma period under 2022. Obligatoriska ärenden minskade med knappt 14 procent och tvistlösningsärenden med drygt 5 procent.

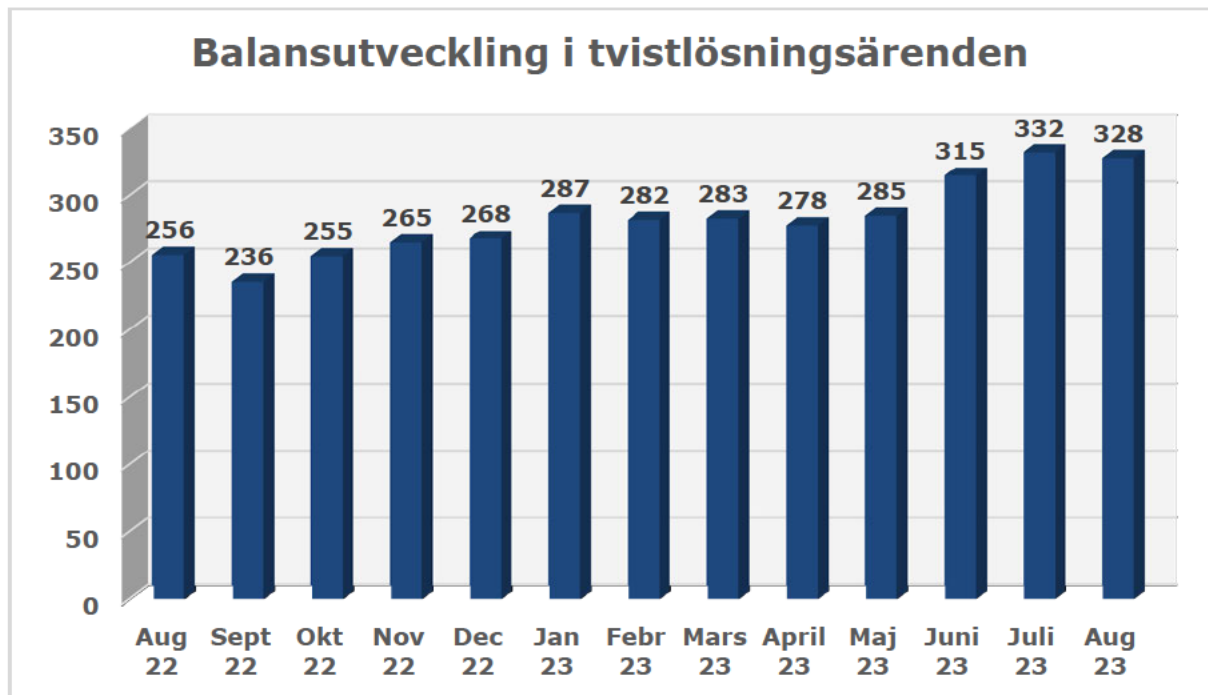
Hanteringstiderna för både obligatoriska och tvistlösningsärenden har ökat något under sommaren men ligger fortfarande på låga nivåer.

Nedan visas diagram över utvecklingen det senaste året för de båda ärendetyperna.

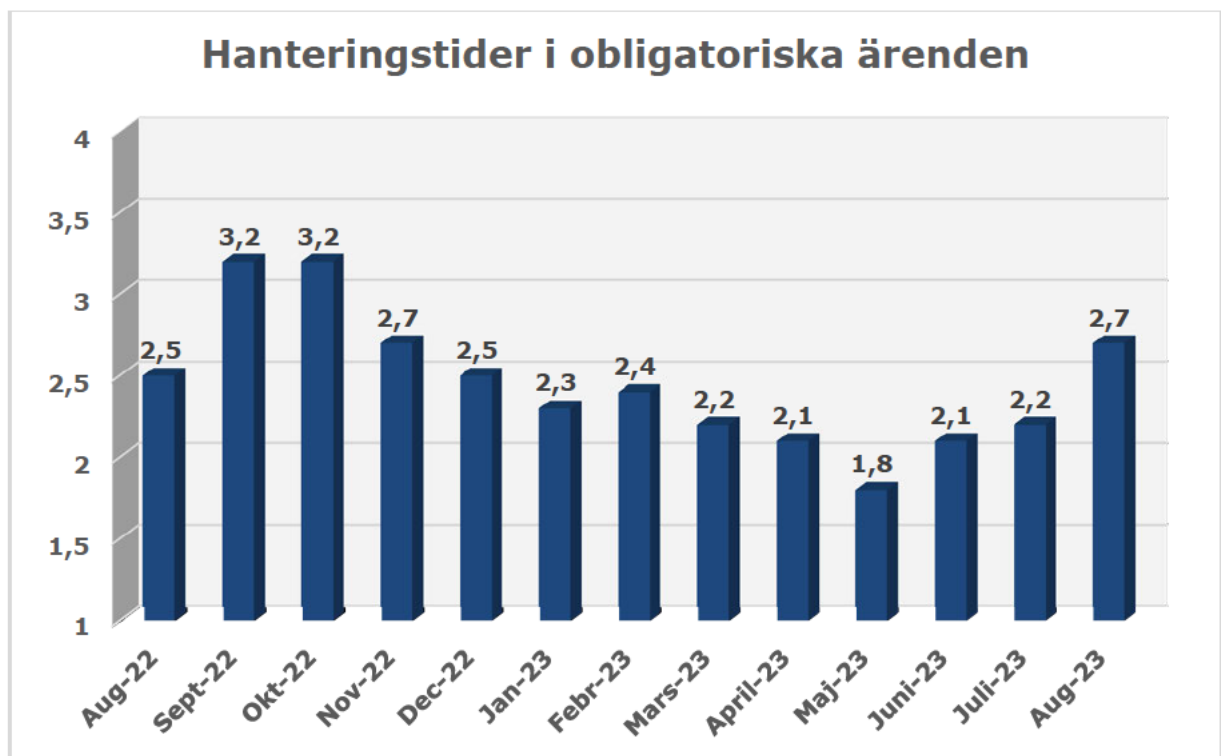
1.1. Ärendebalans i obligatoriska ärenden

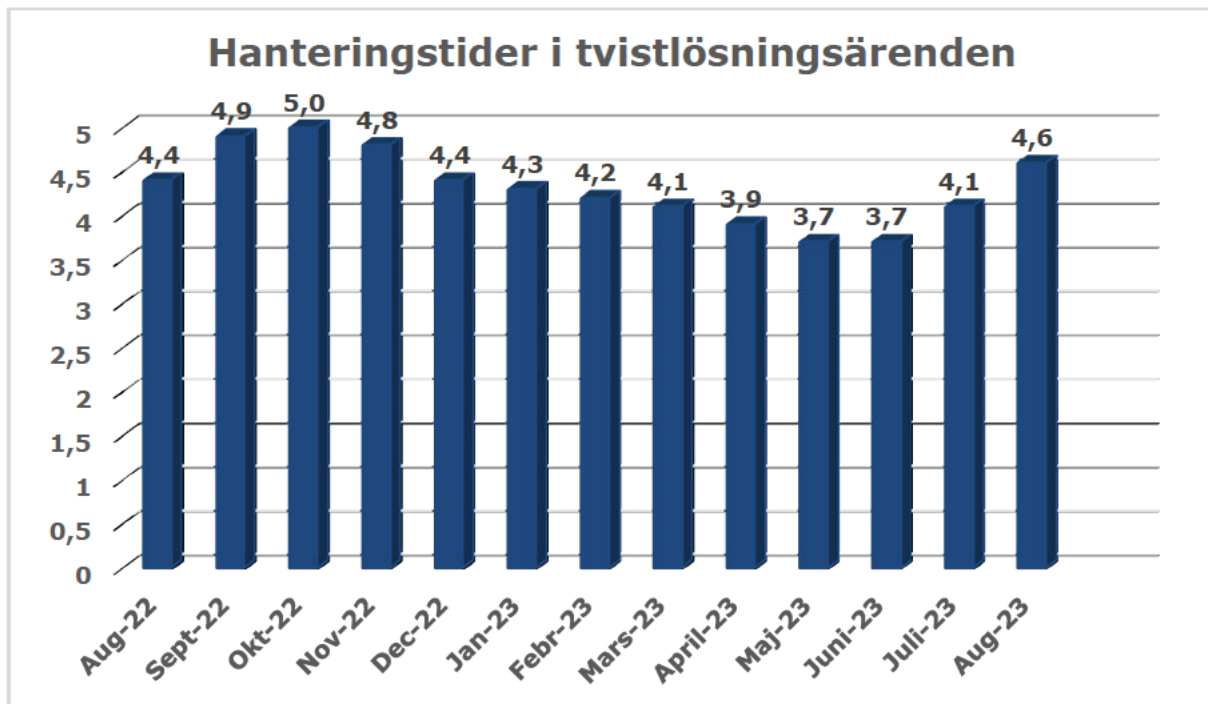
1.2. Ärendebalans i tvistlösningsärenden

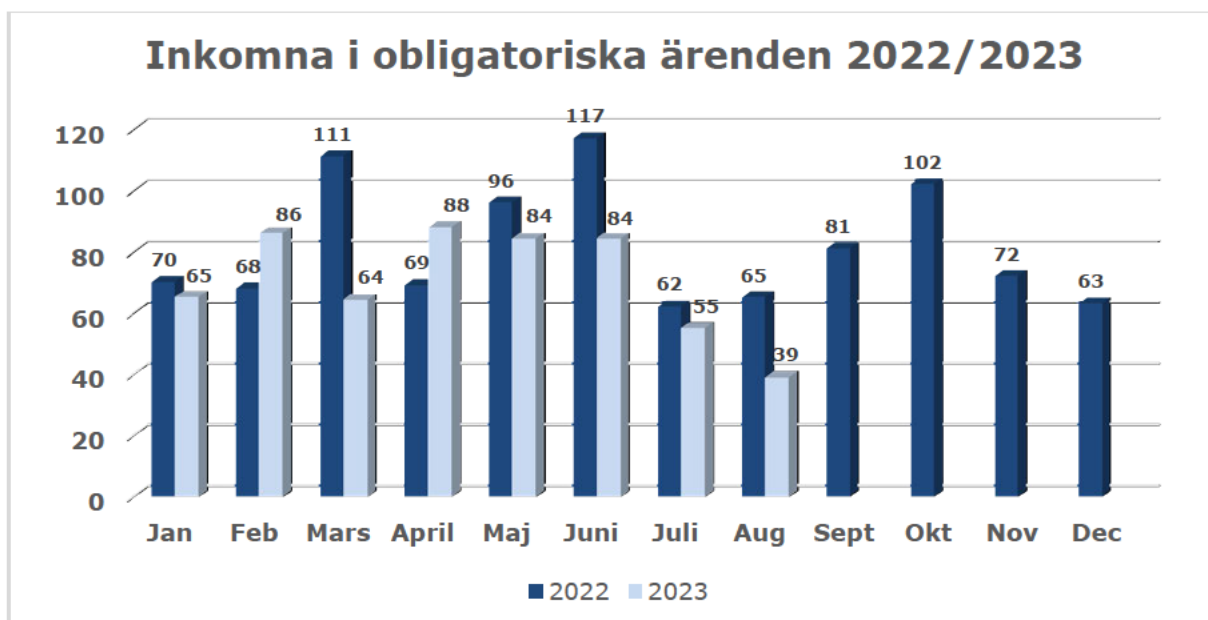
1.3 Hanteringstid i obligatoriska ärenden (genomsnitt under de tre senaste månaderna)

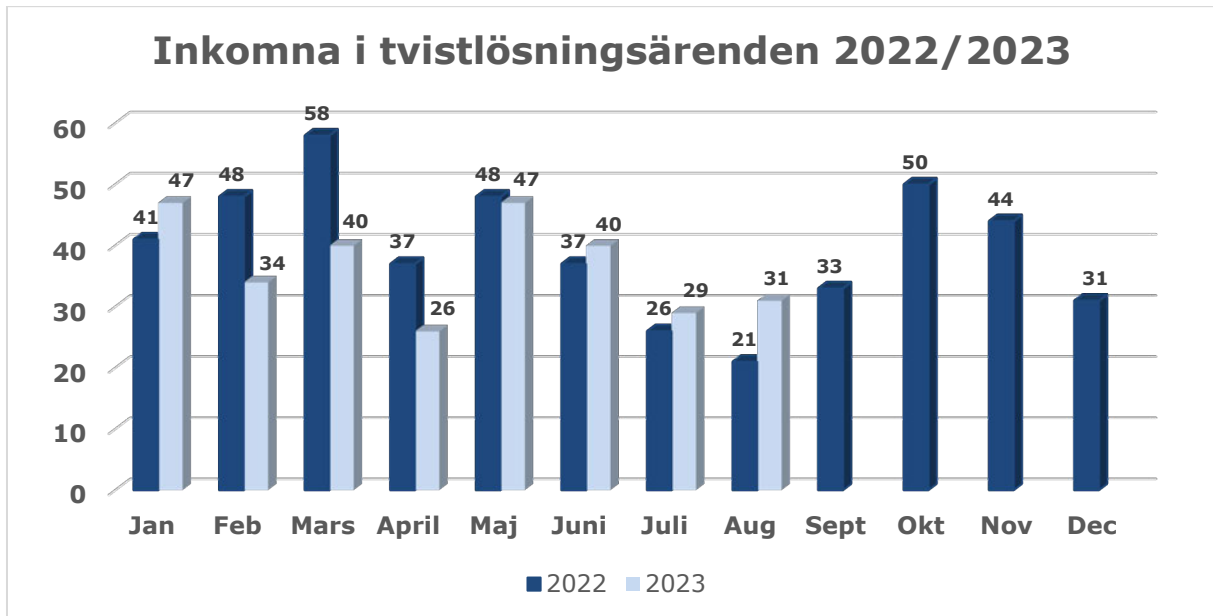
1.4 Hanteringstid i tvistlösningsärenden

1.5 Inkomna i obligatoriska ärenden

1.6 Inkomna i tvistlösningsärenden

2. Redovisning av skiljaktig mening

Vid rådsmötet i juni beslutades det att kansliet skulle ta fram ett förslag som samtliga nämndledamöter får lämna synpunkter på innan rådet fattar beslut om saken. Denna fråga kommer tas upp på rådsmötet i december.

3. Information om publicering av rådsprotokoll

Inom kort kommer samtliga rådsprotokoll från och med 2015 att läggas ut på nämndens hemsida. För att följa reglerna för GDPR kommer både protokoll och bilagor vara avidentifierade.

4. Förslag om utredning av beräkning av tjänstepensionsförlust

Kansliet kommer under hösten att skriva direktiv till en utredning om det går att förenkla beräkningen av ersättning för förlust av tjänstepension. Förslaget kommer att presenteras vid decembermötet.

5. Information om det digitala arbetet i nämnden

Kansliets digitalisering fortgår enligt digitaliseringsplanen. En första version av en mötesportal för att kunna hålla sammanträden med digitalt material är utvecklad och testning har påbörjats. Ledamöterna i Personförsäkringsnämnden, där allt material redan är digitalt, kommer vara först ut att använda portalen under våren 2024. Därefter kommer Trafikskadenämndens ledamöter att få tillgång till den. Även projekten med att

ta ut statistik ur ärendehanteringssystemet och med att kunna ta in större digitala akter via Hubben fortgår.

6. Arbetsgrupper

Arbetsgruppen om arbete efter 65 kommer vid decembermötet att presentera en rapport om frågan om inkomst- och pensionsförlust för skadade som är födda 1958-60.

7. Högsta domstolen om omprövning av trafikskadeersättning

Högsta domstolen har beviljat prövningstillstånd i ett mål om omprövning av trafikskadeersättning (T 4964-22) men har ännu inte avgjort målet. Nämndens prövning av denna fråga bör därför fortfarande anstå.

8. Sekretessförbindelser för ledamöter i TSN och APN

Ett förslag till sekretessförbindelse för ledamöterna i TSN och APN kommer att presenteras vid rådets decembermöte.

